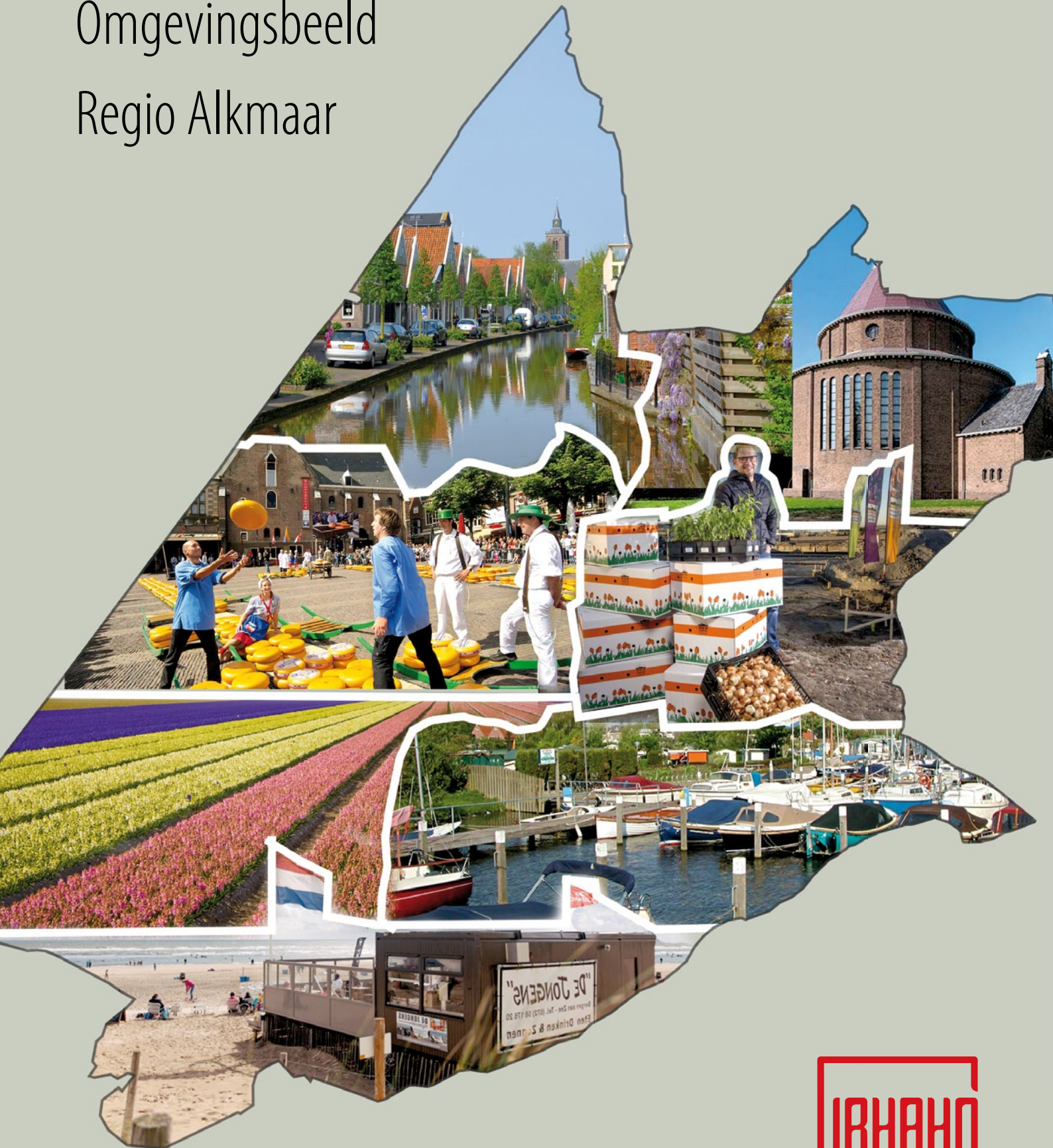

DIVERSITEIT ALS TROEF

Omgevingsbeeld

Regio Alkmaar

Colofon

Juni 2017

Dit omgevingsbeeld is opgesteld door Urhahn | stedenbouw & strategie

- Ad de Bont
- Anouk Distelbrink
- Milan Oosterling

STEDENBOUW
& STRATEGIE

Opdrachtgever:
Regio Alkmaar

Dit omgevingsbeeld is bedoeld voor intern gebruik. Het kaartmateriaal in dit document is gemaakt door Urhahn. Foto's zijn met zorg gekozen. Mocht er toch bezwaar zijn tegen gebruik van een foto dan kunt u contact opnemen met Urhahn.

DIVERSITEIT ALS TROEF

Omgevingsbeeld Regio Alkmaar

INHOUDSOPGAVE

4	Inleiding
8	1. Strategische positie van de regio
10	2. Trends en ontwikkelingen
16	3. Diversiteit als kwaliteit: de lezing van de regio
28	4. De ambities nader verkend
34	5. Het Regionale Omgevingsbeeld <ul style="list-style-type: none">• Het gezonde landschap• De ondernemende regio• Kernen met eigen woonkwaliteit• Bereikbaarheid als voorwaarde• Water als kwaliteit
54	6. Naar uitvoering

DIVERSITEIT ALS TROEF

Regio Alkmaar is een regio met veel kwaliteiten. De regio ligt prachtig aan de Noordzee, kent mooie kernen en karakteristieke dorpen, bezit een sterke ondernemersgeest en bestaat uit aantrekkelijke landschappen. Een regio die gunstig gelegen is in Noord-Holland ten opzichte van de dynamische Amsterdamse regio en daarmee goed verbonden is. Qua wonen en economie kan de regio de vruchten plukken van die positie. Om de regio verder te versterken, werken de zeven gemeenten in Regio Alkmaar samen. De regio heeft de ambitie om belangen en keuzes voor de regio in samenhang en integraal af te wegen. Zo is begonnen met een structuurscan, een compleet overzicht van het bestaande beleid. Met voorliggend Omgevingsbeeld schetst de regio vervolgens een perspectief voor de toekomst, met als planhorizon 2030. Een beeld dat de zeven gemeenten bindt en dat kansen en uitdagingen inzichtelijk maakt. Het Regiobeeld Alkmaar 2025 is bij de ontwikkeling van dit document als basis gebruikt. Er is bewust gekozen voor een kort en bondig Omgevingsbeeld op hoofdlijnen met principes en geen uitgewerkt beleid; een document dat ruimte biedt voor lokale invullingen.

De essentie van het Omgevingsbeeld

- In het Omgevingsbeeld worden **trends en ontwikkelingen** in de regio geduïd. Het omgevingsbeeld speelt daarop adaptief in met concrete keuzes en aanbevelingen voor beleid.
- Het Omgevingsbeeld schetst een **verleidelijk perspectief** voor de regio. Gemeenten kunnen het uitwerken vanuit de gedachte dat maatschappelijke en private partijen gaan investeren in de regio.
- **Elkaar iets gunnen**: er wordt gedacht vanuit het regionaal belang. Wat goed is voor de regio, is goed voor alle gemeenten. Keuzes zijn gebaseerd op regionale kwaliteiten, potenties en regionale kansen en niet op basis van gemeentegrenzen.
- **Bindend op regionaal niveau**: het Omgevingsbeeld is een uitnodigend verhaal dat de zeven gemeenten bindt en een richting geeft om samen te werken aan de toekomst van de regio.
- **Het Omgevingsbeeld is agenderend** naar de Provincie Noord-Holland. De beleidskeuzes op regionaal niveau vormen de inhoudelijke input van Regio Alkmaar voor de provinciale omgevingsvisie. Ook functioneert het Omgevingsbeeld als afwegingskader bij toetsing aan de Ladder voor Duurzame Verstedelijking.
- **Richtinggevend** voor de zeven gemeenten: het Omgevingsbeeld dient als regionale basis voor de lokale omgevingsvisies die alle gemeenten (gaan) opstellen.
- **Integratie van beleid**: er is veel beleid beschikbaar: soms recent, soms iets ouder, soms integraal en soms sectoraal. Het Omgevingsbeeld is gebaseerd op dit bestaand beleid, maar soms ook op nieuwe inzichten die hebben geleid tot nieuwe hoofdlijnen voor beleid. Een overzicht van het bestaande beleid is opgenomen in de bijlagen.

PROCES

In december 2016 is gestart met het proces dat heeft geleid tot dit Omgevingsbeeld. Omdat het Omgevingsbeeld vooral een afwegingskader is voor de zeven gemeenten, is vooral met overheden, afvaardiging van het bedrijfsleven en maatschappelijke partijen gesproken. Het Omgevingsbeeld vormt de basis voor de samenwerking tussen de regionale partners.

Ambtelijk is het proces begeleid door een kernteam, geformeerd uit medewerkers van een aantal gemeenten en regiomedewerkers. Met de regionale werkgroep Ruimtelijke Ordening die bestaat uit met vertegenwoordigers van alle regiogemeenten is een aantal werksessies geweest.

Inspiratie en waardevolle inzichten zijn gehaald uit de inhoudelijke sessies met experts vanuit organisaties zoals LTO, het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, woningcorporatie Woonwaard, GGD en provincie Noord-Holland. De 'bouwsteen water' werd gevuld tijdens een werksessie bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), waar principes vanuit klimaatadaptatie en multifunctionaliteit zijn geformuleerd.

De ambities en doelstellingen voor het Omgevingsbeeld zijn in februari 2017 in het PORA en in een regionale raadsavond besproken. Het concept Omgevingsbeeld is in april 2017 in het PORA en de regionale raadsavond gepresenteerd en wordt in juni door het PORA definitief gemaakt. Vervolgens zijn de zeven gemeenten aan zet om het Omgevingsbeeld per gemeente vast te stellen.

Leeswijzer

1. Analyse van de positie van Regio Alkmaar in breder perspectief.
2. De opgaven waar de regio voor staat, gebaseerd op maatschappelijke trends en ontwikkelingen en bestaand beleid.
3. Lezing van de regio in ordenende principes en de ambitie voor de regio.
4. Het regionale omgevingsbeeld verbeeld en uitgewerkt in vier verhaallijnen.
5. De uitvoeringsparagraaf bevat de hoofdlijnen van beleid en concrete projecten van regionaal belang.

BESTAAND BELEID

Regionaal beleid

- Structuurscan Regio Alkmaar
- Ambitie Holland boven Amsterdam
- Actieplan Energiebesparing en Duurzame Energie Regio Alkmaar 2015-2020
- Expeditie Mooi Noord-Holland Regio Alkmaar Cultuurhistorie
- Regiobeeld Alkmaar 2025
- Regionaal Economische Visie 2026 & Uitvoeringsagenda
- Regionale Detailhandelsvisie Regio Alkmaar 2025
- Regionale Woonvisie
- Regionaal Actieprogramma Regio Alkmaar
- Regionale Bereikbaarheidsvisie Noord Kennemerland
- Advies Werklocatiestrategie Regio Alkmaar (Stec Groep)
- Plan van aanpak Evenwicht werklocaties Regio Alkmaar 2016 (Bureau Buiten)
- Toeristische Visie Regio Alkmaar 2025
- Toeristisch Recreatief Actieplan 2017
- (Her)ontwikkelperspectieven Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord

Provinciaal beleid

- Leidraad Landschap & Cultuurhistorie
- Onderzoek A9 aansluiting Heiloo
- Provinciale structuurvisie 2040
- Keuze aan de kust - project identiteit kustplaatsen
- Watervisie 2021
- Visie Waterrecreatie 2030
- Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020
- Maak Plaats! Provincie Noord Holland & Vereniging Deltametropool, 2013

Beleids waterschap

- Beleidsnota Waterkeringen 2012-2017
- Deltavisie 2050-2100
- Waterprogramma 2016-2021

POSITIONERING

Regio Alkmaar is een diverse regio met veel kwaliteiten waarvan het kan profiteren. Allereerst ligt de regio nabij de Metropoolregio Amsterdam (MRA) (en Uitgeest maakt er deel van uit). Op de woningmarkt en de economie zijn de druk en dynamiek voelbaar. Door de korte afstand, de aanwezige infrastructuur met goede OV-verbindingen in combinatie met de aantrekkelijke landschappen, steden en dorpen heeft de regio veel te bieden voor bewoners, ondernemers en bezoekers van elders.

Regio Alkmaar is sterk verbonden met omliggende regio's. Regio Alkmaar is één van de vier windrichtingen waarin de MRA zich ontwikkelt, naast de richtingen Haarlem/Haarlemmermeer, Purmerend/Hoorn en 't Gooi/Weesp. Inzoomend op Noord-Holland Noord is te zien dat de infrastructuur (spoor en auto) zich vertakt in twee richtingen: een luwe tak richting Purmerend/Hoorn en een meer verstedelijkte tak richting Zaanstad/Alkmaar/Heerhugowaard. Hier tussenin ligt een open en luw landschap. De Zaancorridor met kleine aantrekkelijke kernen met ieder een treinstation (Uitgeest, Castricum en Heiloo) biedt een onderscheidende kwaliteit. Deze kleinere kernen vallen in een eerste directe invloedssfeer van de MRA en profiteren daarvan: een eerste cirkel rond de MRA. Deze positie kan verder worden benut. Alkmaar en Heerhugowaard zijn gunstig gelegen, en zijn het stedelijke hart van de regio. Door reisafstanden te beperken en te optimaliseren kan de gunstige ligging daadwerkelijk benut worden. Alkmaar/Heerhugowaard profiteert van de regionale ligging én heeft een eigen stedelijke (trek)kracht. Het landschap en het cultuurhistorisch erfgoed zijn in sterke mate bepalend voor de identiteit en herkenbaarheid van de regio. Toerisme en recreatie zijn voor Regio Alkmaar belangrijke economische sectoren. De gemeenten Castricum en Bergen zijn de voornaamste toeristische trekkers langs de kust. Langedijk profileert zich juist weer sterk met waterrecreatie in het eilandenrijk. De diversiteit aan toeristische trekkers levert een wezenlijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de leefomgeving en draagt economisch bij aan het versterken van de ontwikkeling van kust, stedelijk gebied en platteland.

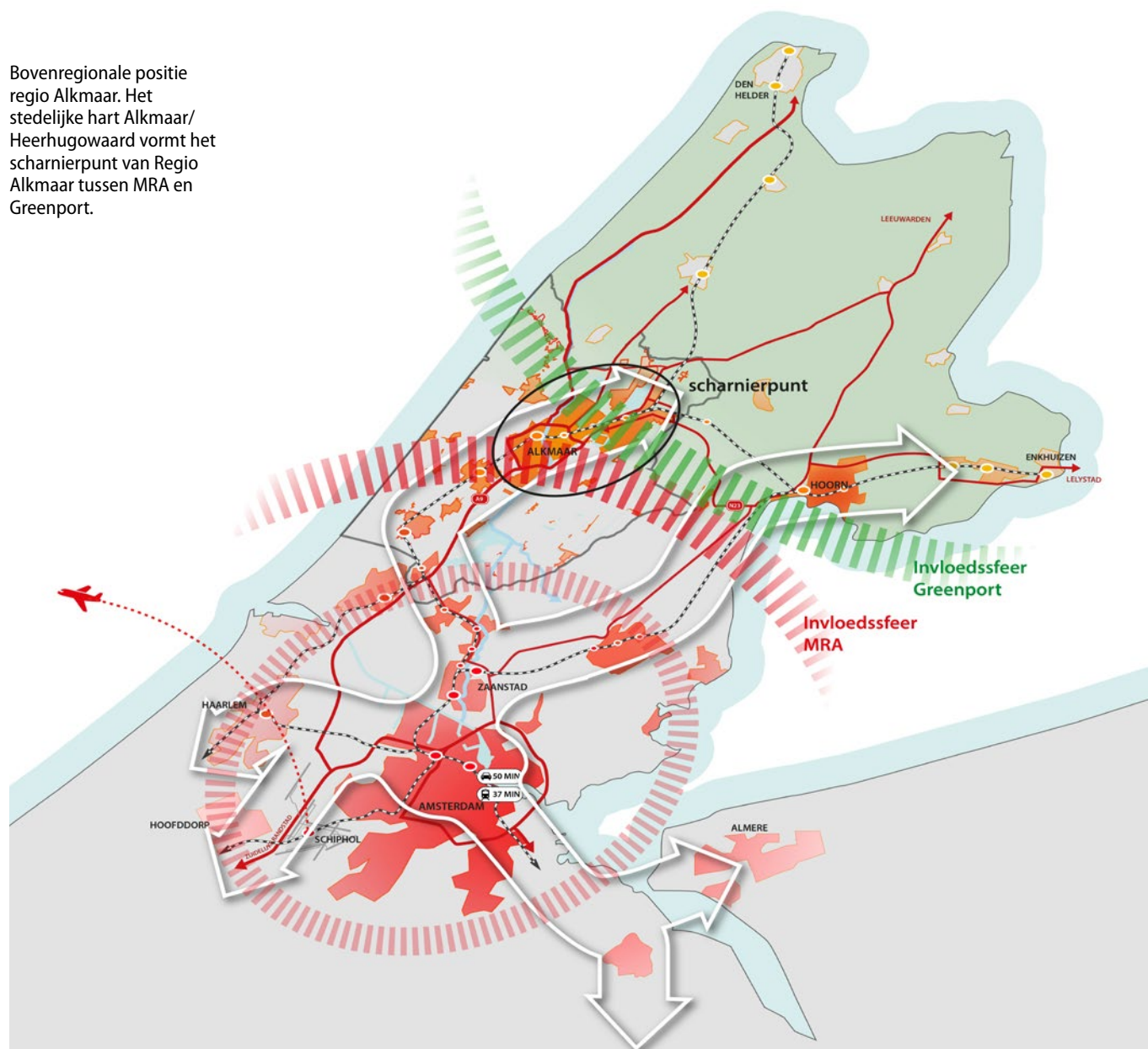
De regio maakt onderdeel uit van de Greenport Noord-Holland Noord. De Greenport Noord-Holland Noord is een organisatie die werkt aan de ontwikkeling van kennis en innovatie op het gebied van agribusiness door bedrijfsleven, overheden, onderwijs en kennisinstellingen te verbinden. De Greenport Noord Holland Noord is een van de meest veelzijdige Greenports van Nederland. De relatie tussen de Greenport en Regio Alkmaar zit in werkgelegenheid, kennisontwikkeling en woningmarkt. Het stedelijke hart Alkmaar/Heerhugowaard vormt het scharnierpunt van Regio Alkmaar tussen de invloedssfeer van de MRA en de Greenport.

EEN AANTREKKELIJKE WOON- EN LEEFREGIO

Dit alles biedt uitgelezen kansen voor de regio om in te zetten op een aantrekkelijke woon- en leefregio voor de eigen bewoners en voor nieuwe bewoners vanuit de MRA. Niet door een kwantitatieve woningbouwopgave zoals in de jaren '70 en '80, maar door in te zetten op de aanwezige landschappelijke en stedelijke kwaliteiten en hier kwalitatieve woonmilieus aan toe te voegen. Dat zal hand in hand moeten gaan met een strategie om tot netwerkverbetering te komen en zo in te zetten op de gewenste nabijheid met de metropoolregio.

De regio is in de basis goed ontsloten, dat wil zeggen dat er infrastructuur ligt op alle niveaus en naar alle richtingen. Maar de bereikbaarheid is nog niet voldoende, vooral in de spits lopen de wegen vast en zitten de treinen vol. Maatregelen in de doorstroming en ontwikkeling van diverse knopen zijn nodig om de interne en externe bereikbaarheid van de regio te verbeteren.

Bovenregionale positie regio Alkmaar. Het stedelijke hart Alkmaar/Heerhugowaard vormt het scharnierpunt van Regio Alkmaar tussen MRA en Greenport.

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Zonder hierbij volledigheid na te streven worden hierna enkele trends en ontwikkelingen genoemd die sterk van invloed zijn op de toekomst van Regio Alkmaar. Dit Omgevingsbeeld speelt in op deze ontwikkelingen.

TOENEMENDE MOBILITEIT EN VERBETERING NETWERKEN

In het MIRT Onderzoek Noordwestkant Amsterdam (NowA) wordt onderzocht hoe de bereikbaarheid van de noordkant van Amsterdam verbeterd kan worden. Het studiegebied voor NowA beslaat grofweg het gebied van Heerhugowaard tot de Haarlemmermeer. In Regio Alkmaar wordt voor dit project een set van maatregelen opgesteld die bijdragen aan de bereikbaarheid op de A9-corridor. Op het spoor kan het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) gaan zorgen voor een betere OV-bereikbaarheid van en naar de Randstad. Op het traject Alkmaar-Amsterdam rijden straks 6 intercity's per uur en tussen Uitgeest en Amsterdam (Zaanlijn) ook nog 6 sprinters per uur in beide richtingen. Om dit mogelijk te maken is een aantal maatregelen nodig: een opstel terrein bij Uitgeest voor sprinters en een bij Heerhugowaard voor intercity's. De ambitie van Regio Alkmaar is om alle intercity's uit Amsterdam door te laten rijden tot Heerhugowaard. Daarvoor is voldoende vervoersdruk nodig. Knooppuntontwikkeling draagt hier aan bij. Ook kan de reistijd van en naar Amsterdam aanzienlijk verkort worden wanneer bij de stations Alkmaar Noord en Heerhugowaard de perrons worden verlengd en het aan- en afkoppelen van treinen wordt verplaatst van Alkmaar naar Heerhugowaard. Het bedrijfsleven en de dagelijkse woon-werkforens gaan profiteren van de verbetering van deze netwerken.

Goede externe autoverbindingen (Westfriisaweg, verbindingsweg A8-A9), het benutten van de goede OV-bereikbaarheid rond de stations (Maak Plaats; verdichting rond de knopen) en goede onderliggende netwerken (ook voor de e-bike) optimaliseren de regionale ontwikkelingsmogelijkheden.

Ze zijn van belang om de samenleving te (ver)binden.

Daarbij is een goede digitale infrastructuur voor steden, dorpen, kleine kernen én het buitengebied nodig om ze economisch vitaal te houden.

ECONOMISCHE TRANSITIES

Noord-Holland-Noord heeft vier kansrijke ruimtelijk-economische clusters benoemd. Voor Regio Alkmaar zijn de belangrijkste speerpunten de clusters Energy, Agribusiness en Vrijtijdseconomie. Deze sluiten aan bij de provinciale speerpunten.

Regio Alkmaar is onderdeel van de Greenport. Diversiteit is één van krachten van deze Greenport. In de regio zijn bijvoorbeeld de zaadveredeling, tulpenbroeierij, bollenteelt,

glastuinbouw, melkveehouderij, veeteelt en ketenactiviteiten (verwerking, sorteren, logistiek, etc.) te vinden. Deze diversiteit wordt gekoesterd. Seed Valley, de zaadveredeling en -vermeerdering is een unieke kwaliteit van Noord-Holland Noord. Een groot deel van het buitengebied is agrarisch; het karakteristieke landschap (zoals het waterrijke landschap bij Langedijk en de Schermer) zijn door het agrarisch gebruik gevormd. De agrarische sector verandert, het landschap verandert mee: de schaalvergroting, de verbreding van de sector en het innovatiever worden van de sector zetten door. Welke ruimte kan de regio bieden aan deze transitie? Het Alton-gebied is een concentratiegebied voor de glastuinbouw. Verdere versterking en verduurzaming zijn hier gewenst.

Een belangrijke economische groeisector is de vrijetijdseconomie. Mede door de vergrijzing wordt er meer en meer gependend in deze sector. Regio Alkmaar heeft met haar ligging aan de kust, de vele historische kernen en het diverse waterrijke landschap potenties en wil deze sterker benutten. Samenhang en samenwerking tussen de losse

onderdelen is mogelijk en noodzakelijk voor het verbeteren van de gastvrijheid. Holland boven Amsterdam zet hier sterk op in.

Duurzame energie (Energy) is enerzijds een must (de provincie moet energieneutraal zijn in

2050) en anderzijds een kans. Duurzame energie wordt een interessant economisch verdienmodel. Ook voor Regio Alkmaar met bijvoorbeeld ECN in Petten en de HVC in Alkmaar (restwarmte; warmtenet) en de hoge potenties van geothermie is dit erg kansrijk.

De regio is sterk in het MKB en familiebedrijven (de regionale brede economie). Ook hier zien we interessante ontwikkelingen. De bedrijven worden steeds innovatiever, kennisintensiever en vragen ook andere werkomgevingen. Een van de regionale economische kansen is inzetten op gebruik van Big Data. Natuurlijk blijven bedrijventerreinen nodig. De bestaande dienen vitaal te blijven en op drie terreinen (Boekelermeer, Breekland, De Vaandel) is nog ruimte voor ontwikkeling, zowel voor bedrijven als voor mogelijke andere functies. Transformatie en revitalisering zijn belangrijke opgaven. Het Energy Innovation Park Boekelermeer is een goed voorbeeld van een geslaagde transformatie. Maar daarnaast is ruimte gewenst op diverse plekken in het stedelijk gebied voor ondernemers die een functiegemengde omgeving ambiëren. Dat kunnen verzamelgebouwen zijn zoals de Telefooncentrale in Alkmaar, de Cultuurkoepel in Heiloo en Het Werkstation in Heerhugowaard. Maar ook hoogwaardige werkomgevingen in centra en stationsomgevingen, kennislocaties bij onderwijs (campussen waar de cross-overs kunnen plaatsvinden tussen kennis, innovatiekracht en productontwikkeling) of juist goedkopere huisvesting voor start-ups in transformatiegebieden. De regio kan en wil dit bieden.

DUURZAAMHEID EN ENERGIETRANSITIE

De transitie van fossiele naar duurzame energie is hard nodig. Nederland heeft een flinke inhaalslag te maken om de doelstellingen te halen: geen fossiele energie meer in 2050. De gemeenten en de provincie zetten hier sterk op in. De provincie moet energieneutraal zijn in 2050. Een aantal gemeenten wil dat nog eerder. Hoe kan Regio Alkmaar bijdragen aan deze ambitie? Bijvoorbeeld door verminderen van de energievraag (o.a. verduurzamen van bestaande woningvoorraad), via duurzame energieopwekking (zon, wind, restwarmte, geothermie en biomassa) en/of via het groener en circulair maken van de economie. Ook de decentralisatie van het energievraagstuk is een trend: het

Slimme Energienet in Heerhugowaard en de coöperatieve exploitatie van het zonnepanelenveld in Bergen zijn daarvoorbeelden van. Veel van deze opgaven spelen op regionaal niveau; samen optrekken is een must. Nieuwe vormen van energieopwekking (middels zon, wind water of anders) hebben impact op

de ruimtelijke inrichting het de beleving van het landschap. Een regionaal energieplan moet lokale doorwerking krijgen in iedere gemeente.

KLIMAATVERANDERING

De klimaatverandering heeft grote gevolgen voor het waterbeheer en de ruimtelijke inrichting van onze dorpen, steden en landschappen.

Regio Alkmaar moet zich prepareren op situaties met heftige regenperioden (meer, langduriger en intensiever), maar ook op

perioden van droogte en hitte. In de regio spelen opgaven rondom wateroverlast in stedelijk gebied en in het buitengebied, hittestress (extreme warmte die in de stad 's nachts nauwelijks afneemt), watertekort, droogte en verzilting.

VERSTEDELIJING EN DEMOGRAFIE

Regio Alkmaar kende decennialang perioden van sterke groei. Deze tijd ligt achter ons. Wel ondervindt ook de regio de positieve effecten van de druk op de woningmarkt in de Amsterdamse regio. Vooral gezinnen met kinderen trekken de grote stad uit en zoeken een betaalbaardere woning in een luwe omgeving in Regio Alkmaar. Dit leidt tot stijgende huizenprijzen. Daarnaast is in algemene zin de trek naar de stedelijke gebieden zoals Alkmaar zichtbaar: steeds meer mensen vestigen zich in de stedelijke gebieden, waar de voorzieningen nabij zijn. Voor deze overloop kan en wil de regio onderscheidende woonmilieus aanbieden die passen bij de eigenheid van de kernen en vooral gericht op gezinnen.

De grootste vraag naar woningen is en blijft echter de regionale behoefte. De regio heeft te kampen met de autonome vergrijzing en daling van het aantal jongeren en jonge gezinnen. Op termijn daarna stabiliseert deze daling. In de regionaal economische visie (2016) wordt onderkend dat ten koste gaan kan gaan van de werk- en denkkraft in de regio. Het aantrekken van jonge gezinnen vanuit bijvoorbeeld de MRA is een kansrijk perspectief dat dit kan compenseren. Door de verandering van de bevolkingssamenstelling verandert de woningvraag. Levensloopbestendigheid wordt steeds belangrijker (sociale verduurzaming). Wetende dat 'de grote groei' voorbij is en het grootste deel van de woningvoorraad al aanwezig is, dient veel aandacht uit te gaan naar het vitaal houden van de bestaande

voorraad. Verduurzaming (sociaal en energetisch) geldt in dit geval voor nagenoeg alle woningen waar geen rekening is gehouden met deze nieuwe beleidsrichtingen: levensloopbestendigheid en de energietransitie.

EEN GEZONDE LEEFOMGEVING

De regio staat bekend om de gezonde leefomgeving. Niet voor niks zijn in dit gebied allerlei gezondheidsinstellingen te vinden voor mensen met lichamelijke beperkingen en/of een psychische aandoening. Een aantrekkelijke, gezonde woon- en leefomgeving wordt steeds belangrijker gevonden: schone lucht, geen overlast en een omgeving die een gezonde, bewegingsvolle leefomgeving stimuleert. Een interessante vestigingsplaatsvoorwaarde voor (nieuwe) bewoners. De regio wil deze kracht graag benutten en versterken. Dit is geen vanzelfsprekendheid. Economische ontwikkeling, verstedelijking, infrastructuur en vernieuwing van de agrarische sector kunnen de gezonde leefomgeving onder druk zetten. De agrarische sector vernieuwt en wordt grootschaliger, met soms grotere bouwblokken, andere functies en meer vervoersstromen tot gevolg. Verbreding vindt plaats: ook andere economische en recreatieve activiteiten ontwikkelen zich in het landschap. Dit levert kansen op voor de agrarische sector en het natuurbeheer, maar vraagt ook om waakzaamheid voor behoud van landschappelijke en natuurwaarden. Dit geldt uiteraard ook voor de invloed van verstedelijking en infrastructuur. Het belang van groen en water in de stad en in de directe nabijheid van de stad neemt toe. Niet alleen vanwege klimaatverandering maar ook voor de gezondheid van de bewoners. De woon-, werk- en leefomgeving is in sterke mate bepalend voor het (gezonde) gedrag van mensen. De inrichting van de ruimte kan verleiden tot gezond gedrag. In een aantrekkelijke, leefbare omgeving gaat men als vanzelfsprekend wandelen, fietsen, ontmoeten en ontspannen.

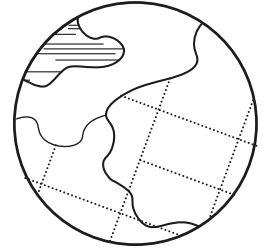

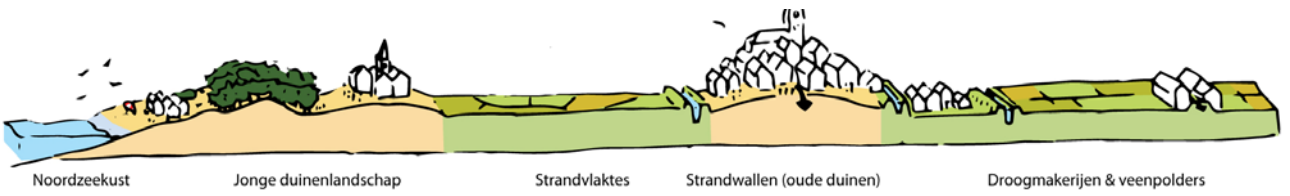
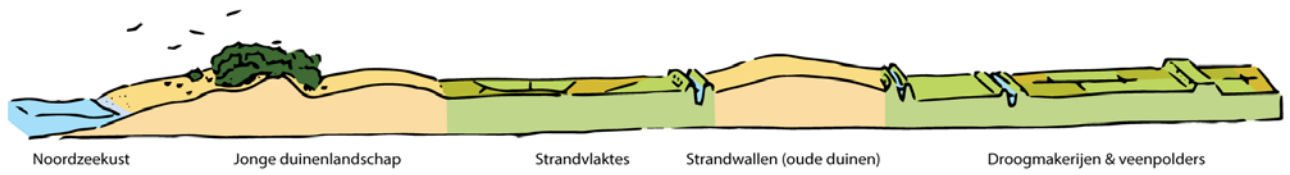
ORDENENDE PRINCIPES

Dit Omgevingsbeeld is gebaseerd op de typische kenmerken van de regio. Veel hiervan zijn te herleiden tot oude historische kenmerken en structuren. In deze 'lezing van de regio' hebben we de belangrijke principes die structurerend en ordenend werken voor de ruimtelijke ontwikkeling van de regio samengevat.

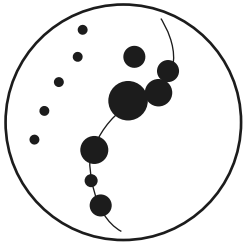
EEN MOZAÏEK VAN AANTREKKELIJKE LANDSCHAPPEN

De regio is een mooie doorsnede van de landschapstypen die in de provincie Noord Holland voorkomen. Rijdend of fietsend door de het gebied zijn de polders, de droogmakerijen, de veenontginningen, de binnenduinrand en het duinlandschap nog immer herkenbaar. Water (en drooglegging daarvan) heeft het landschap gevormd en vormt in al zijn gedaanten een van de belangrijkste identiteitsdragers voor de regio. Het mozaïek van aantrekkelijke landschappen is altijd het goud van de regio geweest. Waar vindt men zee, strand, klimduinen, eilandenrijken, droogmakerijen, plassen, watergangen en veenlandschappen zo dicht bij elkaar? In combinatie met het cultuurhistorisch erfgoed bepaalt dit in sterke mate de identiteit van de regio. Het koesteren en versterken van deze kwaliteiten is een 'must'. De regio is en blijft daardoor aantrekkelijk voor bewoners (recreatieve) ondernemers en bezoekers.

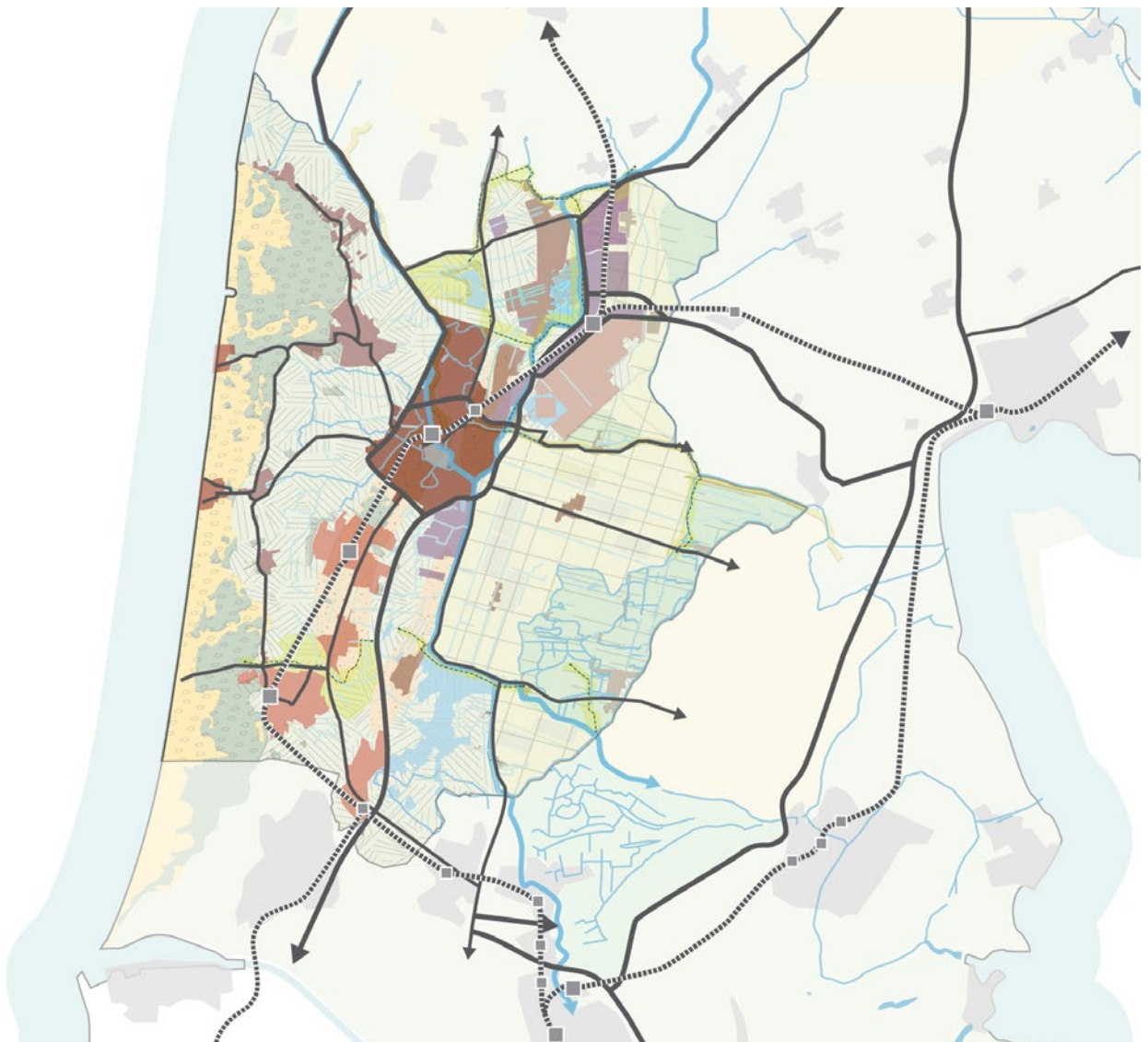

KERNEN LANGS DE LIJN

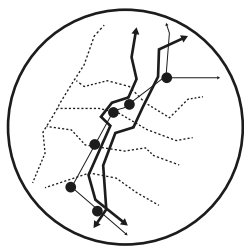

Het landschap vormt tevens de cultuurhistorische basis voor de stedelijke ontwikkeling van Regio Alkmaar. Bewoning concentreerde zich van oudsher op de hoger gelegen zandige gebieden. De dorpen ontwikkelden zich als eigenzinnige kernen op de strandwallen en de zandruggen. In de droogmakerijen vestigden de boeren zich op de kruising van vaarwegen en wegen. Op het natte kleilandschap ontstond weer een andere vorm van bewoning op eilanden. Zo ontstond een grote variëteit aan dorpen en steden, allen met een onderscheidende cultuurhistorische kwaliteit ontleend aan de ligging in het landschap. De identiteit van de kernen is nog immer gebaseerd op deze ligging: vergelijk Langedijk en Uitgeest, lintdorpen omgeven met water, met bijvoorbeeld Bergen of Castricum nabij de duinen.

De ontwikkeling van de dorpen en steden concentreert zich vervolgens langs de infrastructurele lijnen: van trekvaart tot strandweg en van stoomtramlijn tot snelweg. Bepalend voor de groei van de kernen is de positie op de route en het type lijn waaraan de kern ligt (spoor, snelweg of lokale weg). Ook het beleid van het rijk en provincie zijn bepalend geweest voor de ontwikkeling, zo zijn Heerhugowaard en Alkmaar vanuit het rijksbeleid eerst aangewezen voor 'gebundelde deconcentratie' (1974-1990) om vervolgens met Langedijk te groeien vanuit een VINEX-taakstelling. Mede daardoor zijn Heerhugowaard en Alkmaar groter dan de andere kernen in de regio. Uiteindelijk is nu een noord-zuidgerichte kralensnoer van verstedelijking zichtbaar van Uitgeest tot en met Heerhugowaard/Langedijk met een vertakking richting Egmond en Bergen. Het resultaat is een brede bundel van infrastructuur en dorpen en steden versus twee relatief rustige flanken waar landschap, natuur, landbouw en de recreatie de ruimte hebben.

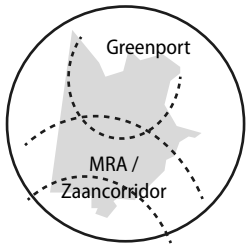
SNELLE EN LANGZAME NETWERKEN

Kenmerkend voor de regio is de noord-zuid oriëntatie van de 'snelle' infrastructuur (snelweg, provinciale weg en spoor), terwijl de 'langzame' infrastructuur (fiets, wandel, bestemmingsverkeer) meer oost-west georiënteerd is. De twee netwerken raken en kruisen elkaar, maar het is een kwaliteit dat ze los van elkaar functioneren. Zo kan het snelle netwerk werkelijk snel zijn en het langzame netwerk echt luw. Voorwaarde is dat er blijvend in de robuustheid van deze netwerken geïnvesteerd wordt, omdat ze beiden aan hun maximale capaciteit zitten. Dat is waardevol voor bewoners, recreanten én voor het agrarisch verkeer dat gebruik kan maken van het langzame netwerken en daardoor niet altijd van het snelle netwerk gebruik hoeft te maken. Dit principe vormt de basis voor verdere ontwikkeling van beide netwerken.

AANTREKKELIJK VESTIGINGSKLIMAAT

De diversiteit van landschappen en als gevolg daarvan de diversiteit aan dorpen en stedelijke kernen maken dat de regio een aantrekkelijk woon-, bezoek en vestigingsklimaat te bieden heeft. Van uitgestrekte polder tot duinlandschap, van lommerrijke villawijken tot stedelijk en suburbaan wonen in Alkmaar/Heerhugowaard. De economische bedrijvigheid is zeer divers in de regio. Kenmerkend is het grote aantal familie-gebonden ondernemingen. Regio Alkmaar heeft een echte ondernemersmentaliteit, die zich uitstrekt van de jachthaven aan het Uitgeestermeer tot de innovatieve glastuinbouwteelt op het Altonterrein. De ligging tussen Metropool Regio Amsterdam en de Greenport geeft Regio Alkmaar een economisch gunstige positie. Uitgeest maakt naast Regio Alkmaar ook deel uit van de MRA.

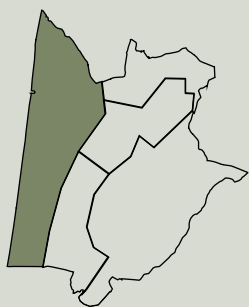

VIJF GEBIEDEN, VIJF IDENTITEITEN

Op basis van deze lezing worden vijf verschillende identiteiten binnen de regio onderscheiden, gebieden met gemeenschappelijke kenmerken. Die grenzen zijn niet gemeentegebonden en hard bepaald, maar gebaseerd op landschap, economie, woonmilieu en onderscheidende potentie. Elk gebied heeft een ID-kaart die deze kenmerken duidt. Op basis van het onderscheid en samenhang van gebieden zijn in dit Omgevingsbeeld deze keuzes gemaakt.

Duin & Dorp

De identiteit van gebied duin en dorp wordt sterk bepaald door de ligging aan het unieke duingebied en de kust. De hier gelegen 'kust- en duindorpen' hebben zich gevormd op en in het landschap. Die sfeer van zee, duin en bos en is overal voelbaar. In de woonbuurten, in de recreatiegebieden en tussen de bollenvelden.

SCHOORL

BERGEN

BERGEN AAN ZEE

EGMOND E.O.

GEBIEDSPROFIEL

DUIN & DORP

IDENTITEIT VAN DE KERNEN:

DUIN- EN KUSTDORPEN

KUNSTENAARS DORP VAKANTIEDORP

WOONKWALITEIT:

WONEN AAN ZEE & IN DE DUINEN

ONDERNEMERSCHAP:

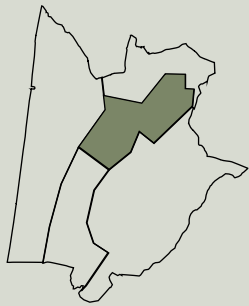
VERBLIJFSRECREATIE ABDIJ INSTELLINGEN

BLOEMBOLLENTEELT

LANDSCHAP:

DUINEN BINNENDUINRAND BOSSEN

Stedelijk hart

Het stedelijk hart van de regio, Alkmaar en Heerhugowaard, is het dichtst bebouwde gebied van de regio. Met een grote diversiteit aan woonwijken en werkgebieden. Daar horen ook transformatieopgaven bij, met name voor woonwijken uit de periode 1970 tot 1990. Het stedelijk hart is het voorzieningencentrum voor de regio, voor winkels, cultuur en historie. Het gebied functioneert als scharnier tussen de Metropoolregio Amsterdam en de Greenport.

GEBIEDSPROFIEL

STEDELIJK HART

IDENTITEIT VAN DE KERNEN:

CENTRALE STAD STAD VAN KANSEN

HISTORISCHE VESTING PLANMATIG

WOONKWALITEIT:

STEDELIJK WONEN DUURZAAM SUBURBAAN

ONDERNEMERSCHAP:

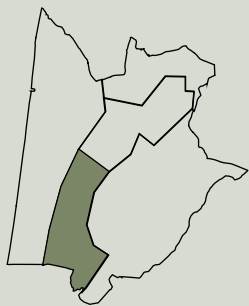
HOGER ONDERWIJS WINKELSTAD

LANDSCHAP:

STADSPARKEN PARK VAN LUNA

Kralensnoer

De reeks dorpen op de strandwal is te typeren als het kralensnoer: de dorpen zijn als 'kralen' gegroeid aan het snoer van spoor en weg. Iedere kern, met uitzondering van Limmen, heeft een NS-station. Aan een verbeterde aansluiting op de A9 ter hoogte van Heiloo/Boekelermeer wordt gewerkt. De dorpen liggen ruimtelijk los van elkaar en hebben ieder een eigen – vaak nog historische – identiteit. Ze kunnen worden getypeerd als 'bereikbare dorpen in het landschap'.

GEBIEDSPROFIEL

KRALENSNOER

IDENTITEIT VAN DE KERNEN:

BEREIKBARE DORPEN

IN HET LANDSCHAP

WOONKWALITEIT:

STERK ONTSLOTEN OVERLOOPGEBIED WOONGEBIED MRA

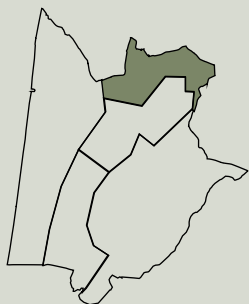
ONDERNEMERSCHAP:

BOLLENTEELT TOERISME

LANDSCHAP:

DUINEN, BINNENDUINRAND, STRANDWALLEN

Waterrijk

In het gebied waterrijk ligt Langedijk en de agrarische en waterrijke omgeving. Dit is een eigenstandige identiteit die duidelijk anders is dan alle andere gebieden in de regio. Langedijk is gevormd uit vijf dorpen vanuit een langgerekt lintdorp. Op de eilanden is het bijzonder wonen en recreëren.

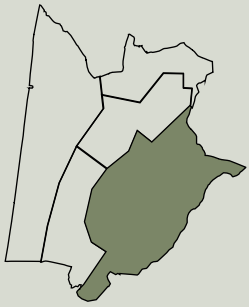

LANGEDIJK

GEBIEDSPROFIEL

WATERRIJK
IDENTITEIT VAN DE KERNEN:
KARAKTERISTIEK LINT
WOONKWALITEIT:
WONEN AAN WATER & LINT
ONDERNEMERSCHAP:
TUINDERS WATERRECREATIE
LANDSCHAP:
WATERRIJK 1000 EILANDEN

Cultuurlandschap

Het gebied cultuurlandschap bestaat uit historische droogmakerijen en veenpolders met kleinschalige lint- en kruisdorpen. Het is het aantrekkelijk open gebied tussen de 'verstedelijkte zone Zaanstad / Heerhugowaard' en 'Amsterdam, Purmerend, Hoorn'.

DORPEN IN DE
DROOGMAKERIJ:
STOMPETOREN, GRAFTDIJK, DE RIJP

AKERSLOOT

GEBIEDSPROFIEL

CULTUURLANDSCHAP

IDENTITEIT VAN DE KERNEN:
KARAKTERISTIEK LINT

WOONKWALITEIT:
LANDELIJK WONEN

ONDERNEMERSCHAP:
MELKVEEHOUDERIJEN LANDBOUW

BLOEMBOLLENTEELT EN TUINDERS

LANDSCHAP:
DROOGMAKERIJ VEENLANDSCHAP

WEIDS ZICHT

4. DE AMBITIES NADER VERKEND

ruimte voor
ondernemerschap

DE AMBITIES

Wat is het gezamenlijke perspectief op de regio? Op welke sterke punten wil de regio inzetten? Wat zijn de ambities, mede ook ten opzichte van de omliggende regio's? De ambitie bestaat uit drie thema's: het gezonde landschap, kernen met eigen woonkwaliteit en ruimte voor ondernemerschap, allen gedragen door een optimale bereikbaarheid als voorwaarde en water als kans. De regio gaat zich de komende tijd richten op deze thema's, regionale keuzes worden in het licht van deze thema's gemaakt. Bij het maken van keuzes (op lokaal niveau) kan soms sprake zijn van strijdige belangen. Die kunnen onderling afgewogen worden op basis van het regionaal Omgevingsbeeld.

kernen met een eigen woonkwaliteit

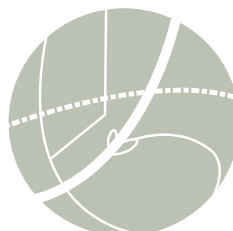

een gezond landschap

bereikbare regio als voorwaarde

water als kans

REGIO ALKMAAR BOUWT AAN EEN GEZOND LANDSCHAP

De regio zet in op versterking en verbetering van het gezonde landschap. Maak de bestaande natuur en de landschappen robuuster. Maak de langzaam verkeersverbindingen sterker, zorg voor goed openbaar vervoer en investeer in de kwaliteit van het buitengebied en stimuleer daardoor mensen gezond te leven: meer bewegen en gezonde lucht. Voor de inwoners, maar ook voor recreanten die afkomen een unieke kwaliteit. Voorkom overlast van bedrijvigheid en infrastructuur in het gezonde landschap en de rustige woonkernen. Zie het landschap en het watersysteem als leidende kwaliteiten voor ontwikkeling: werk aan het gezonde landschap als unique selling point van deze regio. De regio wil klimaatbestendig en klimaatadaptief zijn. Ook daarvoor moet voldoende ruimte voor robuust groen en water geborgd worden.

De identiteit van de regio wordt sterk ontleend aan de zorginstellingen die van oudsher gevestigd zijn in de binnenduinrand. Pak de kans om je als regio te profileren op het actuele thema zorg: gezonde lucht, een fijnmazig wandel- en fietsnetwerk zijn aanwezige kwaliteiten die je zo kunt inzetten als regio. Typerend voor alle landschappen van de regio is water. Water verbindt ze, heeft verschillende gedaantes en vormt een basis voor het recreatieve gebruik. De regio kan zich profileren als waterrijke regio.

REGIO ALKMAAR VERSTERKT DE EIGEN WOONKWALITEIT VAN DE KERNEN

De steden en dorpen in de regio hebben een sterke onderscheidende identiteit, vaak ontleend aan de historische ontwikkeling, die elkaar aanvullen. De afgelopen decennia was Regio Alkmaar een groeiregio, nu is de omslag gemaakt van substantiële groei naar behoud en versterking van bestaande kernen. De opgaven voor vandaag en morgen liggen in transformatie van bestaande wijken, een gericht woningaanbod, verhoging van de leefbaarheid en vitaal houden van de kernen.

De regio gaat bouwen voor de eigen woningbehoefte, en gaat tegelijkertijd de strategische ligging ten opzichte van de MRA benutten en hier op inspelen. Dit doet de regio nadrukkelijk vanuit het eigen karakter van de kernen, en biedt daarmee onderscheidende woonmilieus voor nieuwe bewoners. Dit kan zowel in bestaand stedelijk gebied als kleinschalig, mooi ingepast en kwalitatief in het buitengebied.

Het Omgevingsbeeld gaat uit van de landschappelijke, stedelijke en cultuurhistorische diversiteit en neemt deze als uitgangspunt. Gebruik die diversiteit om het aanbod aan woonmilieus sterker en completer te maken. Sommige wijken of gebieden hebben meer potentie voor bijvoorbeeld verdichting of functiemenging dan andere vanwege ligging of bereikbaarheid. Durf te kiezen! Investeren in bestaand stedelijk gebied is zo'n keuze. Tegelijk met verdichting en functiemenging, moeten de bestaande wijken klimaatbestendig worden door bijvoorbeeld meer water en groen toe te voegen. De ontwikkeling van de openbaar vervoersknooppunten pakt de regio gezamenlijk op binnen de Zaancorridor-samenwerking. Keuzes over uitbreidingen dienen te voldoen aan de Ladder voor Duurzame verstedelijking.

REGIO ALKMAAR BIJDT RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP

Troefkaarten voor de regio zijn het toerisme, de stedelijke economie, de agrarische sector en de sterke ondernemersgeest. Met die sterke basis liggen er kansen om in te haken op trends als een gezonde leefstijl (potentie voor woonmilieus en toerisme) en de economische boost van de Metropoolregio Amsterdam. Ook de infrastructurele ontwikkelingen maken de economische kracht en potentie van de omgeving sterker.

Regio Alkmaar biedt ruimte voor de ondernemer: In de stad, waar de zelfstandige zijn plek vindt in een inspirerende werkplaats; in ieder dorp, waar detailhandel een plek heeft in het centrum; op de bedrijventerreinen, waar ondernemingen zich kunnen vestigen; in het buitengebied, waar de agrarisch ondernemer ruimte heeft om te experimenteren en ontwikkelen.

Regio Alkmaar zet in op slimme clustering van bedrijven en ondernemingen, bij stations, in stadswijken of op bedrijventerreinen. De samenwerking tussen ondernemers wordt versterkt en er ontstaan kansen voor nieuwe ondernemingen. Ook zet de regio in op een all-in concept voor onderwijs (VMBO tot HBO) in sterke relatie met de lokale ondernemingen en de overheid: de triple-helix wordt versterkt.

BEREIKBAARHEID ALS VOORWAARDE

Voor deze drie ambities is een goed functionerend infrastructureel netwerk essentieel. Woning, werkplek en school moeten optimaal bereikbaar zijn. Veel inwoners van de regio werken elders. Vanuit economisch oogpunt, maar ook vanuit kwaliteit van leven is het belangrijk dat de regio goed verbonden is met zijn omgeving. De drie ambities vragen echter wel verschillende soorten bereikbaarheid. De stadsbewoner van Alkmaar die daar woont en werkt heeft andere behoeften dan de forens in Uitgeest die dagelijks met de trein pendelt naar Amsterdam. Dit geldt uiteraard eveneens voor de tuinder in het Alton-gebied of de recreant in Bakkum. Om die plekken te ontsluiten, zowel lokaal als van buiten de regio, is optimale bereikbaarheid op alle niveaus een voorwaarde: over spoor, weg en digitaal.

WATER ALS KANS

De diversiteit aan landschappen is de grootste kwaliteit van Regio Alkmaar. Het water, in al zijn verschijningsvormen, is een belangrijke drager van het landschap. De regio onderscheidt en positioneert zich met de kwaliteit van het water. Water is een ordenend, kwaliteitsbepalend element in het landschap. Water biedt ook economische kansen: als vestigingsplek, als basis voor recreatie en als aantrekkelijke waarde voor bewoners en bezoekers. De regio zet water centraal in opgaven als gevolg van klimaatverandering: water speelt een cruciale rol in klimaatadaptatie in zowel stedelijk als landelijk gebied.

VERHAALLIJNEN

Het Omgevingsbeeld is opgebouwd uit drie verhaallijnen, uitwerkingen van de drie ambities, en ondersteund door 'bereikbaarheid als voorwaarde' en 'water als kans'. De verhaallijnen zijn verbeeld in een kaartbeeld inclusief een bondige lijst van hoofdlijnen voor toekomst beleid: uitspraken, richtlijnen en keuzes van regionaal belang. Bij iedere hoofdlijn wordt aangegeven of deze voortkomt uit bestaand beleid of dat dit nieuwe ideeën zijn. Bij de verhaallijnen horen kansrijke projecten van regionaal belang, dé icoonprojecten. Deze kansrijke projecten komen voort uit dit Omgevingsbeeld, en zijn doorgaans nog niet bestaand beleid of uitvoeringsprogramma's opgenomen. . Bij uitwerking van de projecten kan tevens de samenwerking worden gezocht met de omliggende regio's: de MRA, Westfriesland en de Kop van Noord Holland. Ze moeten worden gezien als kansrijke projecten waarvan in een vervolgstap de haalbaarheid onderzocht kan worden.

HET GEZONDE LANDSCHAP

1. ROBUUSTE NATUUR EN DIVERS LANDSCHAP

Robuuste natuur en een divers landschap zijn van essentieel belang voor een gezonde leefomgeving: een aantrekkelijke omgeving voor mens en dier; flora en fauna. Een plek met voldoende ecologische waarden en kwaliteit, maar tevens natuur en landschap die bijdraagt aan de gezondheid van de mens: door de schone lucht, de rust en de bewegingsruimte. Voor de regio een basiskwaliteit. Nabijheid van natuur, landschap en erfgoed hebben tevens economische waarde, want ze zijn bepalend voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Natuurgebieden moeten robuust zijn, dus aaneengesloten en van voldoende maat, zodat de oplopende druk van recreatie en milieu kan worden opgevangen. Natuur en landschap in de regio worden behouden en versterkt door diverse bestaande beleidslijnen op regionaal, provinciaal en landelijk niveau. In het Overleg Landelijk Gebied Regio Alkmaar (OLGRA) stemmen de in het landelijk gebied werkzame partijen de projecten en beleid af.

Gebaseerd op:
Kustpact, februari 2017

Versterking van kwaliteit van de kust

In de kustplaatsen van Regio Alkmaar speelt het vraagstuk van de kustbebouwing: hoe veel kun je toelaten, waar ligt de grens? Recent is het Kustpact gesloten: een overeenkomst tussen overheden en maatschappelijke organisaties over bebouwing en openheid in de duinen en kustgebieden van Nederland. Op dit moment wordt een provinciale uitwerking daarvan gemaakt in Provinciale Kustvisie. Het Kustpact benoemt en onderschrijft de te beschermen kernwaarden van de kust: grootschaligheid, natuurlijkheid, vrij zicht, contrast tussen bebouwd en niet bebouwd gebied. Ook is afgesproken dat de bebouwing de kernwaarden van de kust moet respecteren of zelfs versterken.

Gebaseerd op:
Natuurnetwerk Nederland

Creëer robuuste natuur en landschap

Het grootste deel van de natuurgebieden in de regio hebben een beschermde status op nationaal niveau: de duinen vallen onder Natura 2000; de droogmakerijen en het gebied rondom Uitgeest/Castricum zijn aangewezen als Bufferzone Nationale landschappen en verschillende gebieden zijn aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en ecologische verbindingzones. De robuustheid en continuïteit van de natuurnetwerken zijn nog onvoldoende geborgd. De regio kan bijdragen aan de provinciale doelstelling voor het voltooien van het NNN. Een (garantie voor) duurzame financiering van de instandhouding is gewenst.

HET GEZONDE LANDSCHAP

Legenda

- ↔ Recreatief oost-west netwerk
- ⊙ Landschap op 5 minuten fietsafstand
- ⊠ HUB-stations
- ▬ Recreatieve vaarroute als backbone van de regio
- ↔ Groen-blaauwe verbindingen tussen de kernen
- ⚓ Haven

Speel in op cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van het landschap

Nieuwe functies en eisen in het cultuurhistorische landschap van Noord Holland brengen met zich mee dat de inrichting en het gebruik van het stedelijk en landelijk gebied voortdurend moeten worden aangepast. Nieuwe elementen en structuren worden aan het landschap toegevoegd terwijl oude verdwijnen. Om ervoor te zorgen dat deze ontwikkelingen niet ten koste gaan van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten, het 'gebiedseigene', heeft de Provincie Noord-Holland richtlijnen gemaakt voor ontwikkeling in het landschap. Integratie van dit Omgevingsbeeld en de Leidraad (in ontwikkeling) vindt plaats in de provinciale Omgevingsvisie.

2. LANDSCHAP OM TE GEBRUIKEN

Het landschap in de regio kent vele typen gebruik. In het thema 'het gezonde landschap' gaat het om het recreatieve gebruik door bezoekers en bewoners. Agrarisch gebruik en landschap als onderscheidende woonkwaliteit, eveneens typen gebruik van het landschap, komen in de volgende twee verhaallijnen naar voren. Vanuit de ambitie mensen te stimuleren om meer te bewegen, (de keuze voor fiets of openbaar vervoer in plaats van de auto) moet het landschap toegankelijk en altijd nabij zijn. Dat kan door te focussen op een aantal hoofdlijnen.

Zorg dat het landschap altijd op maximaal 5 minuten fietsafstand is

Een kernkwaliteit van de regio is de nabijheid van het landschap. Vanuit iedere kern wil je binnen vijf minuten fietsen in het buitengebied staan. Dat draagt bij aan een gezonde levensstijl en kwaliteit van leven. Het is een belangrijke reden voor mensen om in deze regio te gaan wonen. Andere regio's rondom de MRA hebben deze kwaliteit van afwisseling tussen stad en landschap in veel mindere mate. Om mensen te verleiden op de fiets te stappen (als alternatief voor de auto) is een fijnmazig recreatief netwerk door buitengebied en een goede aansluiting op het stedelijke netwerk nodig. Hier liggen nog onbenutte kansen voor de regio.

Maak een recreatief oost-west netwerk

Het 'langzame' netwerk voor fiets-, wandel- en bestemmingsverkeer is meer oost-west georiënteerd, terwijl het auto- en treinverkeer juist in noord-zuid richting ligt. De twee netwerken functioneren goed los van elkaar. Dat is waardevol voor recreanten, én voor agrarisch verkeer dat

gebruik kan maken van het langzame netwerken en daardoor niet van het snelle netwerk gebruik hoeft te maken. Om beweging te stimuleren, ligt de focus op het aanleggen en verbeteren van het recreatieve netwerk. Dit geldt met name tussen de kuststrook en het landschap aan de andere kant van de strandwal: het Uitgeester- en Alkmaardermeer, de droogmakerijen en de veenpolders. Vanuit het project Mirt-NowA wordt tevens onderzocht hoe het fietsroutes in de noord-zuid-richting verbeterd kunnen worden. Hierbij wordt gekeken naar de noord-zuid route in/langs de duinen, maar zeker ook naar de route Alkmaar-Heiloo-Beverwijk.

Gebaseerd op:
Toeristisch Recreatief
Actieplan 2015

Ontwikkel innovatieve, recreatieve HUB-stations

Bij de knooppunten van weg en spoor liggen veel parkeerterreinen voor doordeweeks woon-werkverkeer, zowel voor fiets (bij de stations) als voor auto (P+R bij stations en aan de randen van de dorpen en steden). De terreinen zijn buiten kantooruren en in de weekends grotendeels ongebruikt. Hier ligt een kans om de knopen te koppelen aan het recreatieve netwerk: ontwikkeling van zogenaamde HUB-stations, plekken waar bezoekers gemakkelijk over kunnen stappen van auto of trein naar een ander vervoersmiddel, bijvoorbeeld de fiets, e-bike, strandpendel, etc. Tussen HUB-stations en recreatiegebieden is ook openbaar vervoer een goed alternatief voor de auto. Dit vraagt om innovatieve concepten. Station Heerhugowaard is een heel goed voorbeeld: dat functioneert in de toekomst als hart van een gemengde, hoogstedelijke wijk met wonen, werken en voorzieningen (transformatie van bestaand bedrijventerrein). En kan tegelijkertijd dienen als recreatieve poort naar het Museum Broekerveiling /Rijk der 1000 eilanden en Langedijk aan de westzijde. Hier liggen kansen om tot recreatieve arrangementen in de regio te komen. Het maken van goede en nieuwe verbindingen zoals de Groene Loper en HUB-stations faciliteert de verbreding van het recreatieve gebruik van de regio: je kunt een bezoek aan de duinen bij Schoorl op één dag prima combineren met een vaartocht door het Rijk der 1000 Eilanden. Het speelt daarnaast in op de verkeersoverlast in de kuststreek op mooie dagen.

3. GROEN/BLAUWE VERBINDINGEN

Bescherm of ontwikkel groenblauwe verbindingen tussen de kernen

Het 'kralensnoer' van kernen langs de noord-zuid infrastructuur ontleent zijn kracht aan de afwisseling van stad en landschap. Tussen alle kernen zijn groen/blauwe verbindingen die de kernen zowel fysiek als in identiteit gescheiden en onderscheidend houden. De verbinding kan allerlei gedaanten en maten hebben: een groot open landschap, een smalle waterstructuur met aanliggende landerijen of bijvoorbeeld een robuuste boszoom. Niet iedere groen/blauwe verbinding is nu (nog) herkenbaar. Deze beleidslijn is gericht op zichtbaar maken of herstellen van de water en groenstructuur bij de herontwikkeling van gebieden, om de overgang tussen stad en landschap te realiseren.

KANSRIJKE PROJECTEN

- Ontwikkeling van HUB-stations voor de overstap van snel naar recreatief vervoer met bijbehorende innovatieve vervoersconcepten en infrastructuur.
- Realisatie van de Groene Loper tussen Geestmerambacht en Park van Luna.

DE ONDERNEMENDE REGIO

Regio Alkmaar zet in op drie belangrijke economische clusters uit het Provinciale beleid: Agribusiness, Vrijtijdseconomie en Energy. Daarbij voegt de regio haar kracht van een brede economie en de opgave voor vitale bedrijventerreinen. Het cluster Energy wordt in het Omgevingsbeeld niet uitgewerkt maar wordt ondergebracht in een integraal energieplan voor de regio.

1. GREENPORT, ONDERNEMEN IN HET LANDSCHAP

Regio Alkmaar maakt onderdeel uit van de Greenport Noord Holland Noord. Zoals gesteld heeft deze Greenport twee onderscheidende kwaliteiten. De diversiteit en de aanwezigheid van de hele keten: van zaadveredeling, productie, sorteren tot en met ver- en bewerking en verhandeling, alles is in dit gebied aanwezig. Deze veelzijdigheid is ook in Regio Alkmaar zichtbaar. Van glastuinbouw, akkerbouwer, verwerker tot bollenteler. De Greenport heeft een eigen ruimtelijk-economische visie, inclusief energievisie ontwikkeld. Deze vormt input voor gemeentelijk en provinciaal beleid in Omgevingsvisies. Deze Greenportvisie en het Omgevingsbeeld sluiten naadloos op elkaar aan. De belangrijkste elementen die ook onderdeel worden van dit Omgevingsbeeld zijn:

Versterk en verduurzaam het Alton-gebied

Het Alton-gebied wordt versterkt, gerevitaliseerd, en de mogelijkheden voor aansluiting op het warmtenet Heerhugowaard (HVC-restwarmte; geothermie) worden onderzocht. Het Alton-gebied gaat naast de glastuinbouw ook ruimte voor agrarische ketenactiviteiten (verwerking, sorteren, logistiek, etc.) bieden.

Bied ruimte voor verbreding agrarische sector

Verbreding van, en ketenintegratie in de agrarische sector zijn overal mogelijk. Recreatieve verbreding is vooral kansrijk in de binnenduinrand.

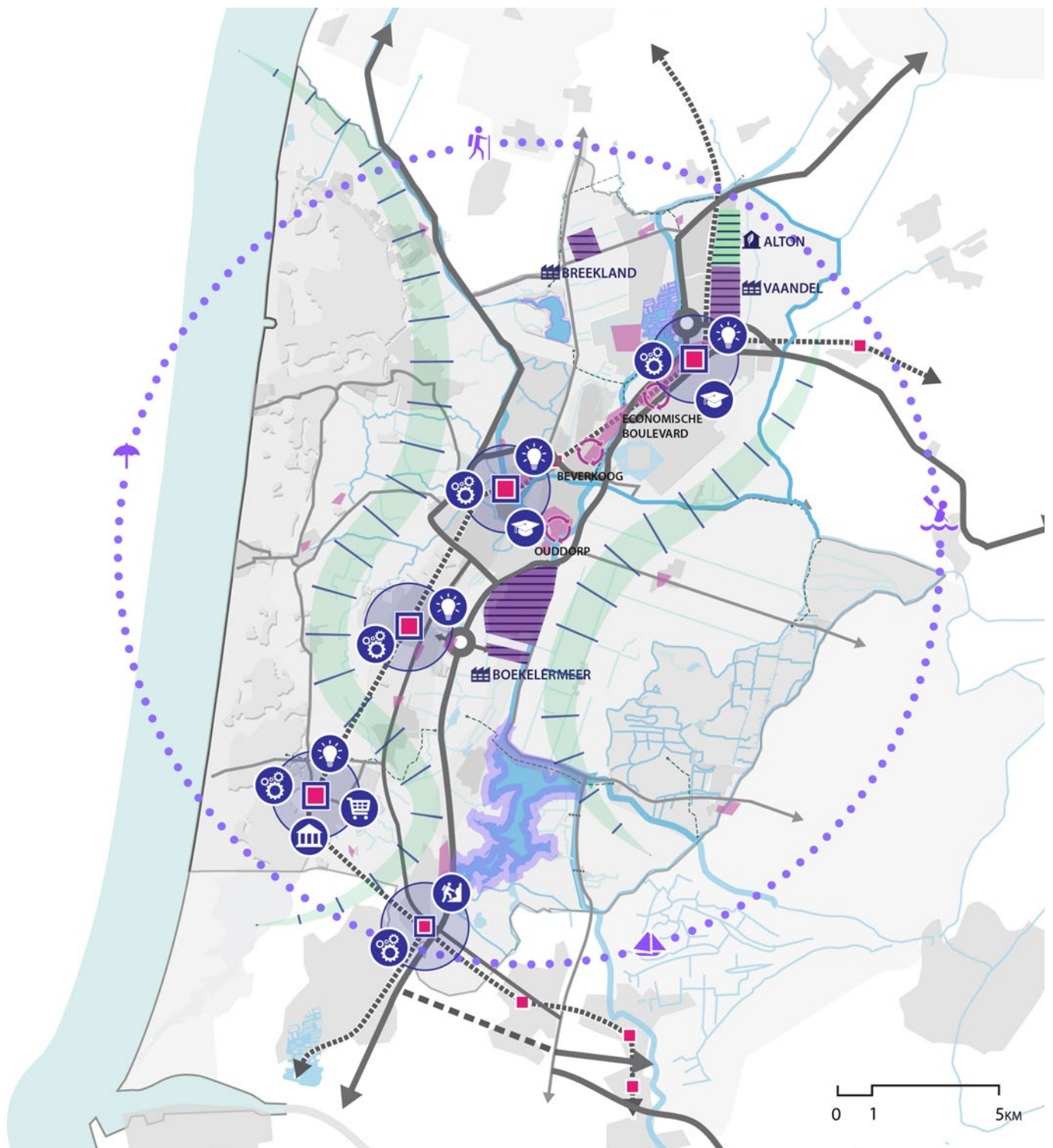
Geef ruimte voor schaalvergroting, pas dit in het landschap in

De sector vraagt de ruimte om te groeien, ook wat betreft agrarische bouwblokken, mits dit past binnen de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Regio Alkmaar bevat wel een fors aantal hoogwaardige landschappen waar terughoudend qua vergroting van

DE ONDERNEMENDE REGIO

Legenda

- Te ontwikkelen werklocaties
- Transformatie en revitalisering werklocaties
- Clustering in stationsgebied
- Doorontwikkeling van het Alton terrein
- Greenport: ondernemen in het landschap
- Verbetering infrastructuur en nieuwe/te verbeteren aansluitingen
- Recreatieve arrangementen
- Onderwijsinstellingen
- Startups
- Innovatieve bedrijven
- Recreatie startpunt wandelen / fietsen
- Recreatie startpunt water
- Cultureel aanbod

bouwblokken gewenst is: de binnenduinrand, de veenontginningen en de Schermer hebben unieke kwaliteiten. Hier wordt voorgesteld het huidige beleid (provinciale verordening) ten aanzien van bouwblokken te continueren en veel aandacht te vragen voor landschappelijke inpassing. De pilot Erfkwaliteit is hiervoor een interessante inspiratiebron. Gezocht wordt naar een goed instrumentarium voor de Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB's) voor de hele Greenport NHN.

Gebaseerd op:
Greenport Noord-Holland
Noord 2050, concept
maart 2017

Maak de Greenport energieneutraal (in 2050)

De sector wordt in 2050 energieneutraal. Het uitfaseren van de WKK's en aanbieden van duurzaam en bedrijfseconomische alternatief is hiervoor een vereiste. Het grootschalig plaatsen van zonneweiden of beplanten voor biomassa past niet bij de functie als agrarisch productiegebied, sluit niet aan bij de open landschappelijke karakteristieken van de regio en wordt dus niet voorgesteld. Kansrijkere oplossingen zijn windenergie, geothermie en restwarmte. In provinciale en/of regionale actieplannen Energietransitie zal deze afwegingen dienen plaats te vinden. De sector gaat bewust om met water om minder afhankelijk te zijn van extern zoet water, zoekt kansen voor waterberging en mogelijkheden om verzilting tegen te gaan.

2. TYPISCH HOLLANDSE RECREATIE & TOERISME

Regio Alkmaar is een aantrekkelijke regio voor toeristen om te bezoeken. Met de Alkmaarse historische binnenstad en kaasmarkt, polders, duinen, stranden, water, het cultuurhistorisch achterland, met haar molens, bollenvelden en stolpboerderijen, winkelen en diverse musea biedt de regio alles wat 'typisch Hollands' is. Het economisch belang van de sector is groot. De bestaande kwaliteiten moeten versterkt en verbreed worden.

Gebaseerd op:
Bouwsteen Water
Omgevingsbeeld Regio
Alkmaar, concept april
2017

Maak recreatieve arrangementen

Het strand en de duinen zijn de grootste recreatieve en toeristische trekker van de regio. Tegelijk levert het recreatieve gebruik daarvan een flinke belasting op voor het gebied. De regio heeft meer recreatieve krachten: de meren, vaarten, polders, de Alkmaarse binnenstad en dorpen. Door slimme verbindingen te maken met deze andere recreatieve hotspots in het 'binnenland' kan de regio zich nog sterker op de kaart zetten. Het langzaam verkeernetwerk en de waternetwerken faciliteren die verbinding. De opgave is om recreatieve arrangementen tussen de trekkers te ontwikkelen zodat meer bezoekers langer in de regio blijven. Dit leidt tot meer bestedingen en tot meer economisch rendement.

Verbeter de kwaliteit van verblijfsrecreatie

Het aanbod aan verblijfsrecreatie in de regio is eenzijdig, weinig onderscheidend en soms verouderd. Daarom moet ingezet worden op het herontwikkelen van niet-vitaal aanbod en op uitbreiding van het aanbod. Bij uitbreiding van verblijfsplekken wordt met name gekeken naar Alkmaar, Bergen, Castricum, Egmond en Schoorl. In de kuststreek zijn kansen om in te spelen op trends van verblijfsrecreatie met wellness en ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Regionaal moeten duidelijke afspraken gemaakt worden over de kwaliteit en kwantiteit van de verblijfsrecreatiesector. Een visie op verblijfsrecreatie is op dit moment in ontwikkeling.

3. VITALE BEDRIJVENTERREINEN

Regio Alkmaar kampt met een overaanbod aan plancapaciteit voor werklocaties (bedrijventerreinen en kantoorlocaties). De behoefte blijkt aanmerkelijk lager te zijn dan in het verleden geraamd. Sommige werklocaties hebben meer marktpotentie dan andere. In het Advies sterke werklocaties in de regio (STEC groep, december 2014) en het Plan van aanpak evenwicht werklocaties (Bureau Buiten, januari 2016) wordt geadviseerd keuzes te maken voor bepaalde locaties, om op termijn een meer harmonieuze samenhang tussen vraag en aanbod te bereiken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen locaties die aansluiten bij de marktvraag en die verder ontwikkeld kunnen worden (groen), locaties die op dit moment geen ontwikkelpotentie hebben maar wel behouden kunnen blijven voor eventuele toekomstige vraag (oranje) en locaties die herbestemd kunnen worden omdat er geen markt meer voor is.

Ontwikkel, revitaliseer en transformeer terreinen

De essentie van deze twee rapporten is overgenomen in dit Omgevingsbeeld. Regio Alkmaar kiest voor drie terreinen waar nog (ontwikkel-) ruimte is en/of mogelijkheden voor nieuwe functies. Breekland, de Vaandel en de Boekelermeer. Deze vragen om een duidelijke profilering en gerichte inzet van marketing om nieuwe (bovenregionale) vestigers aan te trekken. Een aantal bestaande bedrijventerreinen en kantoorlocaties komen voor transformatie en revitalisering in aanmerking, deze zijn geconcentreerd langs de N242 en het Noord-Hollands Kanaal tussen Alkmaar en Heerhugowaard (Beveland en Oudorp). Voor de overige bedrijventerreinen en kantoorlocaties in de regio geldt een beleid van beheer en behoud.

4. KRACHT VAN BREDE ECONOMIE

Geef ruimte aan nieuwe vormen van ondernemerschap

In de toekomst zal nog immer een groot deel van de bedrijvigheid te vinden zijn op bedrijventerreinen. Parallel ontstaat een vervaging tussen wonen en werken. Juist nieuwe sectoren en economische activiteiten gedijen prima in niet-traditionele werkomgevingen. B&B's, innovatieve start-up's, ZZP-ers, nieuwe recreatieve concepten, zorgconcepten zijn voorbeelden hiervan. Het zijn nieuwe vormen van ondernemerschap die goed passen bij het economisch DNA van de regio, het MKB, met bedrijven en detailhandel is van oudsher een sterke sector. Deze nieuwe economische activiteiten geven nieuwe betekenis aan de centra, dorpen en kleine kernen en zorgen voor vitaliteit en leefbaarheid.

Stimuleer clustering van sectoren

De regio zet in op clustering van onderwijs, onderzoek en bedrijven zodat menging, innovatie en cross-overs maximaal gefaciliteerd worden. Concentratieplekken voor die clusters zijn rondom de knooppunten, vanuit de gedachte van knooppuntontwikkeling (kritische massa voor OV stations), maar ook aan de randen van 'het stedelijke hart' (Alkmaar Bergerweg / Inholland en De Vaandel Zuid) of in de wijken kunnen dergelijke clusters ontstaan. Ook in thematische clustering liggen kansen voor de regio, denk aan recreatie, toerisme, natuur en gezondheid(szorg). Belangrijk is om bij de ontwikkeling van de clusters (keuzes in typen bedrijven en plekken) uit te gaan van de eigen kracht en specialisatie van de kernen.

KANSRIJKE PROJECTEN

- Uitgifte en zo nodig herbestemming van de drie bedrijventerreinen Breekland, de Vaandel en de Boekelermeer. Ontwikkeling strategie voor bedrijventerreinen met ontwikkelpotentie: Breekland, de Vaandel en de Boekelermeer
- Transformatie en revitalisering van bedrijventerreinen en kantoorlocaties langs de N242 het Noord-Hollands Kanaal (Beveland en Oudorp)
- Versterking van stationsomgevingen
- Ontwikkeling kenniscluster Alkmaar Bergerweg
- Versterking en revitalisering van het Alton-terrein (inclusief warmtenet, restwarmte en geothermie)
- Ontwikkeling recreatieve arrangementen tussen de trekkers in de regio

KERNEN MET EIGEN WOONKWALITEIT

Bouw voor lokale behoefte en speel in op bovenregionale positie door ontwikkeling van onderscheidende woonmilieus

De regio bouwt voor de eigen behoefte, met name om (gezinnen met) opgroeiende kinderen in de regio te houden maar gaat tegelijkertijd de strategische ligging ten opzichte van de MRA benutten en hier op inspelen. De regio heeft wat te bieden, ook voor potentiële bewoners van buiten de regio: een aantrekkelijke regio in de directe nabijheid van de MRA. Door het aanbod van onderscheidende, aantrekkelijke woonmilieus op mooie plekken kunnen mensen uit de regio en van buiten de regio hier een aantrekkelijke woonplek vinden.

Focus op eigenheid

De regio ontwikkelt en transformeert haar woongebieden nadrukkelijk vanuit het eigen karakter van de kernen, en biedt daarmee onderscheidende woonmilieus voor bewoners uit de regio en nieuwe bewoners.

Inbreiding gaat voor uitbreiding & verdicht de knopen

Ter behoud van de waardevolle landschappen en groene verbindingen tussen de kernen kiest de regio voor inbreiding boven uitbreiding. Oftewel: bij woningbouwplannen wordt eerst gekeken naar locaties binnen het bestaand stedelijk gebied. Vooral rond de diverse knooppunten liggen kansen om te verdichten en woningen toe te voegen, met name in de omgeving van station Uitgeest en station Heerhugowaard en in beperktere mate rondom de stations Alkmaar, Castricum en Heiloo. Verdichting bij de knopen zorgt voor vergroting van de kritische massa rondom de stations en meer gebruik van het openbaar vervoer (bijvoorbeeld nodig in Heerhugowaard voor doortrekking PHS). Pas wanneer alle verdichtingsmogelijkheden zijn benut kan gekeken worden naar mogelijke uitleglocaties. Deze beleidslijn sluit aan bij de Ladder voor Duurzame Verstedelijking.

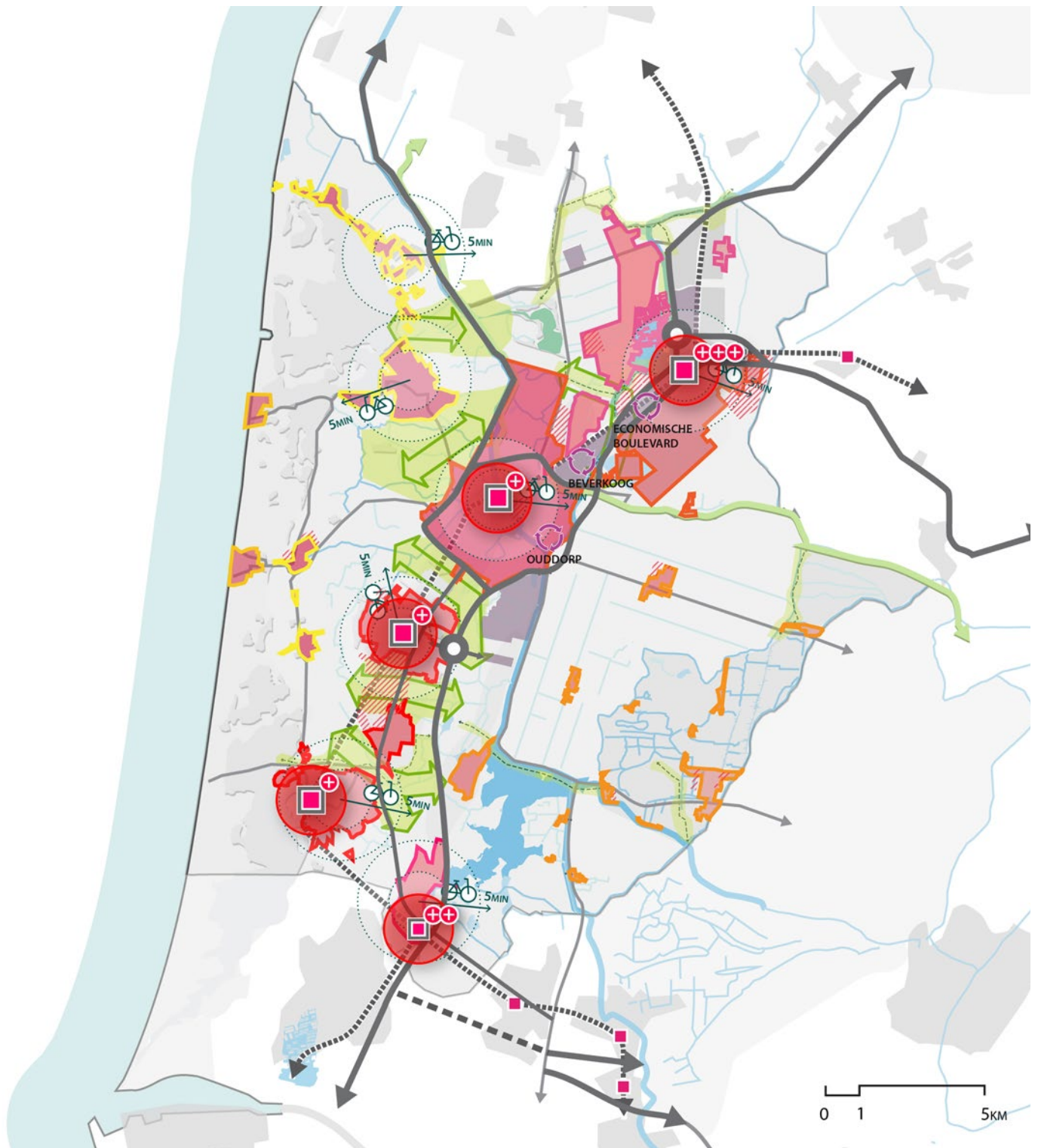
Transformeer verouderde bedrijventerreinen tot gemengde woonmilieus

Bij het maken van keuzes voor vitale bedrijventerreinen komen locaties in beeld die (op termijn) niet meer passen bij de kwalitatieve en/of kwalitatieve vraag. Deze locaties zijn geschikt voor transformatie tot meer gemengde milieus: woonwerkmilieus.

KERNEN MET EIGEN WOONKWALITEIT

Legenda

- Verdichting rondom knooppunten
- Landschap op 5 minuten fietsafstand
- Uitleglocaties
- Verbetering infrastructuur en nieuwe/te verbeteren aansluitingen
- Transformatie naar gemengde milieus
- Groenblauwe verbindingen tussen de kernen

Zorg voor duurzame, gezonde en vitale wijken (ook in de toekomst)

Gebaseerd op:
Regionale Woonvisie,
augustus 2013; Regionaal
Actieprogramma
Regio Alkmaar; Maak
Plaats! Provincie Noord
Holland&Vereniging
Deltametropool, 2013

Een groot deel van de woonwijken is gebouwd in de jaren 70 en 80. Nu nog aantrekkelijke wijken, maar aandacht is nodig. Deze wijken bestaan grotendeels uit gezinswoningen. Omdat de bevolking sterk vergrijsd en recente wijken en kleine kernen populairder zijn bij de jonge gezinnen, kan een negatieve spiraal ontstaan. Dit is echter niet nodig. De wijken liggen centraal, hebben goede voorzieningen en liggen vaak nabij OV-knopen. Dit maakt deze wijken geschikt voor starters en voor senioren. Maak deze wijken levensloopbesteding, klimaatbestendig en verdicht ze rond de OV-knopen. Maak ze duurzamer vanuit energetisch perspectief en bouw aan de waterrobustheid van deze wijken. Tegelijkertijd kan meer ruimte worden geboden aan 'werken in de wijk', wat de leefbaarheid van de wijk verbetert.

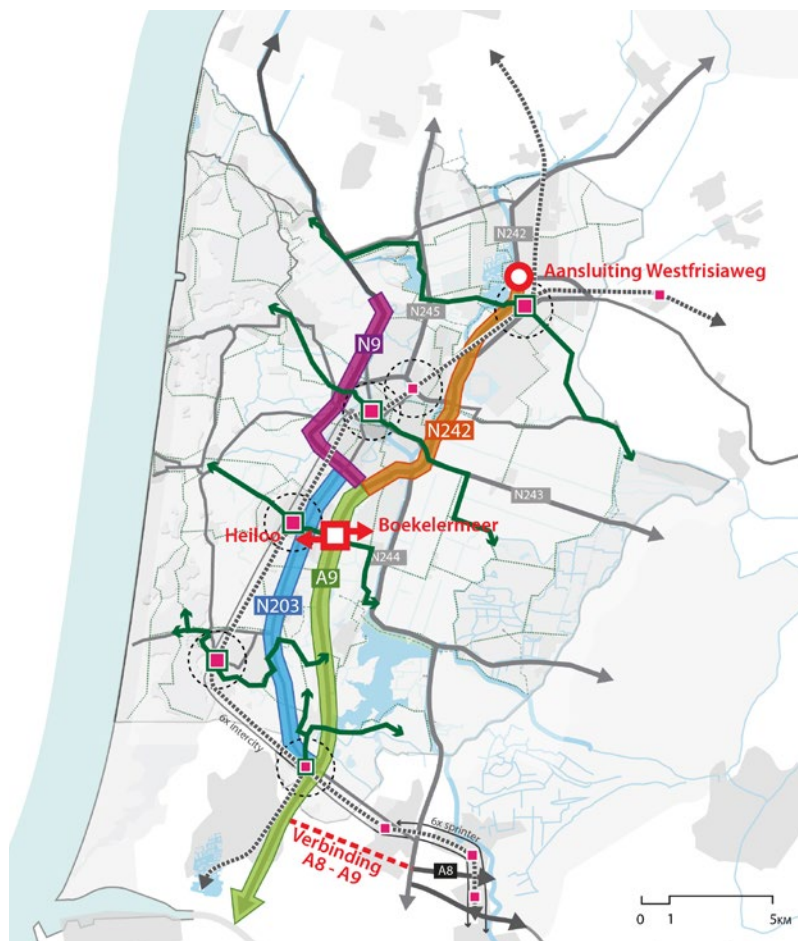
BEREIKBAARHEID ALS VOORWAARDE

Voor de drie verhaallijnen gezond landschap, ondernemende regio en kernen met eigen woonkwaliteit, is een goed functionerend infrastructureel netwerk essentieel. Woning, werkplek en school moeten optimaal bereikbaar zijn. Veel inwoners van de regio werken elders of werknemers / ondernemers komen van buiten de regio. Vanuit economisch oogpunt, maar ook vanuit kwaliteit van leven is het belangrijk dat de regio goed verbonden is met haar omgeving. De drie ambities vragen echter wel verschillende soorten bereikbaarheid.

BEREIKBAARHEID ALS VOORWAARDE

Legenda

- Verbeteren weginfrastructuur
- Programma Hoogfrequent Spoor en knooppuntontwikkeling
- Toevoegen afslag
- Verbeteren knoop
- Toevoegen verbindingsweg
- Verbeteren oost-westverbindingen in het recreatieve netwerk

De snelle noord-zuid verbinding

Vanuit het project Mirt-NoWA lopen op dit moment onderzoeken naar de verbetering van de bereikbaarheid en de doorstroming van de regio (op lange termijn) en meer specifiek van de A9, met de daaraan gekoppelde verbindingswegen (N-wegen) en het bieden van optimale (e-)fietsroutes. Met het Programma Hoogfrequent Spoor wordt de bereikbaarheid per trein verbeterd. Regio Alkmaar heeft de ambitie om voor de stations Alkmaar-noord en Heerhugowaard de reistijd van/naar Amsterdam te verkorten en de frequentie van de treinen te verhogen. Om dat mogelijk te maken is het op de bovengenoemde stations noodzakelijk om de perrons te verlengen zodra de PHS-opstelreinen in Heerhugowaard en Uitgeest zijn gerealiseerd. Daarvoor is knooppuntontwikkeling nodig, wat in alle drie de verhaallijnen als belangrijk speerpunt is verwerkt.

De langzame oost-west verbinding en vervoer over water

Ontwikkeling van HUB-stations, verbreding van het fiets- en wandelnetwerk en de aansluiting op toeristische hotspots zijn speerpunten in de ambitie om het recreatieve netwerk te versterken. Daarnaast levert het medegebruik van het waternetwerk en dijken een grote meerwaarde op voor recreatief vervoer in de regio.

Gebaseerd op:
Mirt-NoWA onderzoek,
2014-heden

KANSRIJKE PROJECTEN

- HUB-stations voor de overstap van snel naar recreatief vervoer
- Verbeteren doorstroming N242, tussen A9 en Westfriisaweg

WATER ALS KANS

De regio onderscheidt zich en kan zich positioneren met de kwaliteit van het water. Water is een ordenend, kwaliteitsbepalend element in het landschap en de stedelijke gebieden. Daarnaast staat de regio, net als de rest van Nederland, voor de opgave van klimaatverandering. Water speelt een belangrijke rol in klimaatadaptatie, en kan ingezet worden in zowel stedelijk als landelijk gebied.

Plaats water centraal; de kanalen worden hét verbindend element tussen de verschillende sferen van de regio

Langedijk (Rijk der 1000 eilanden, Langedijk ontwikkelt met water), Alkmaar (Noordhollandsch Kanaal), uiteraard de kustgemeenten en Uitgeest (Uitgeestermeer) stellen water centraal. Het Noordhollandsch Kanaal én het Kanaal Alkmaar-Kolhorn samen kunnen een sterke drager voor de stedelijke kwaliteit en beleving gaan vormen. De recreatieve mogelijkheden kunnen versterkt worden. Het Sloepennetwerk NHN is daar een goed voorbeeld van. Een mogelijkheid om meer samenhang in dit sterk verstedelijkt en gefragmenteerde gebied te krijgen. Meer voorkanten, meer plekken voor wandelen en fietsen, meer plekken voor vergroening en verduurzaming. Een sterke basis voor beleving en recreatie, daarnaast zijn er ook diverse wateropgaven:

Zie de stedelijke wateropgave als kans

In Regio Alkmaar is de opgave om binnenstedelijk te bouwen en te verdichten. Tegelijkertijd is er de ruimtevraag voor berging en opvang van water (ter voorkoming van wateroverlast) en groen (ter voorkoming van hittestress). Dit dilemma vraagt om slimme oplossingen en ruimtelijke combinaties. Bij revitalisatie en transformatie van woonwijken en bedrijventerreinen moet het principe van meervoudig ruimtegebruik toegepast worden. Denk aan daktuinen, waterpleinen, groene parkeerterreinen, groene openbare ruimte of wonen op water.

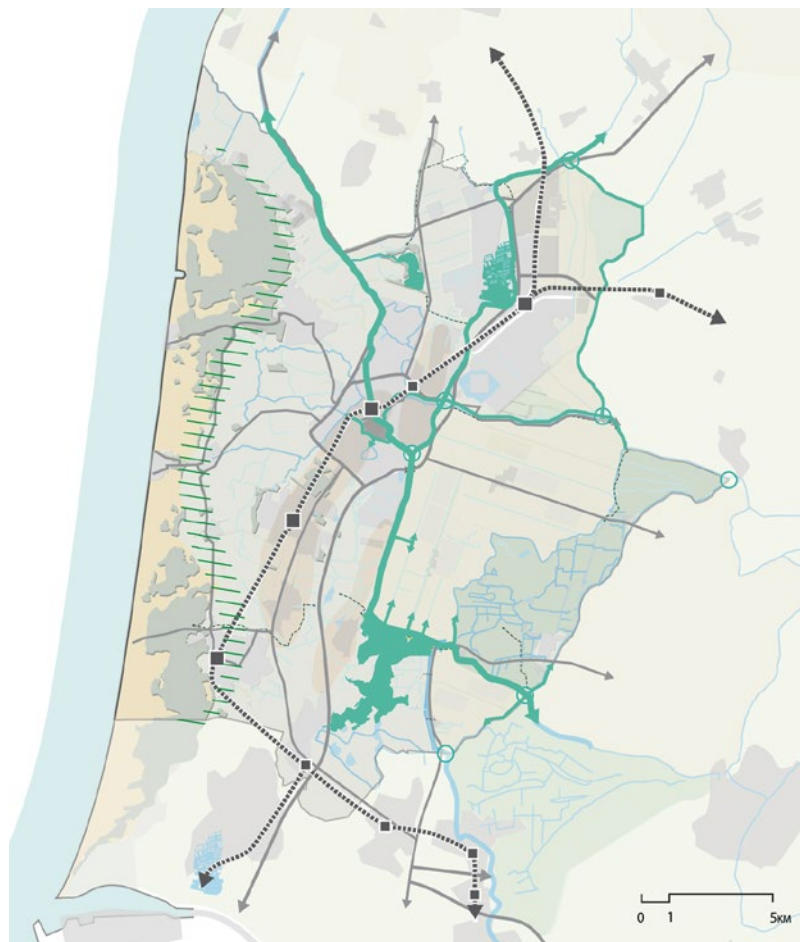
Buffer het regionale water voor de droge perioden

De agrarische sector zal slimmer en bewuster met het kostbare zoetwater moeten omgaan: minder afhankelijk van zoet water van elders, efficiëntere bedrijfsprocessen waarin water wordt bespaard en het (collectief) opslaan en (her)gebruiken van het aanwezige regenwater. Voor de droge perioden kan worden voorzien in seizoensberging. Maatregelen op perceelsniveau zoals het beheren van zoetwaterlenzen, hemelwateropvangen en opslaan in bufferbakken zijn het meest kansrijk. Kansen voor regionale berging liggen bijvoorbeeld in de binnenduinderand / Oerij-gebied. Dit kan goed gecombineerd

WATER ALS KANS

Legenda

- Benutten schoonwater binnenduinrand
- Koppelen ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie Oer-IJ (mogelijkheid voor seizoensberging)
- Compleet maken regionale recreatieve vaarroute met aftakkingen
- Knooppunt vaarroutes

Gebaseerd op:
Bouwsteen Water
Omgevingsbeeld Regio
Alkmaar, concept april
2017, in opdracht van
Hoogheemraadschap
Hollands Noorderkwartier

worden met natuurontwikkeling en het weer zichtbaar maken van cultuurhistorische structuren, door deze onderdeel te maken van de ontwikkeling. Een andere optie is om lokale zoetwaterbronnen zoals bijvoorbeeld kwelstromen vanuit het duingebied op een slimme manier te verdelen. De aanvoer van schoon water vanuit duinen en strandwallen kan versterkt worden door bij nieuwbouw te zorgen voor goede infiltratiesystemen. Dit biedt tegelijk kansen voor de benutting als zoetwaterbron of voor de natuurontwikkeling.

Zoek naar meervoudig ruimtegebruik

Het waternetwerk en de dijken zijn een grote kwaliteit in de regio. Er liggen kansen voor medegebruik van (recreatief) medegebruik van het waternetwerk en dijken, bijvoorbeeld ondernemen aan het water, waterwonen, vaarwegen, wandel- en fietspaden.

[Gebaseerd op: Bouwsteen Water Omgevingsbeeld Regio Alkmaar, april 2017]

KANSRIJKE PROJECTEN

- Aanleg (completering) van een compleet recreatief vaarrouthenetwerk waarbij de noord-zuid route (Noordhollandsch Kanaal en Kanaal Alkmaar-Kolhorn) de 'backbone' van het netwerk vormt. Deze vaarroute verbindt alle typen water en landschap in de regio en wordt ontwikkeld als kwalitatieve, aantrekkelijke zone door dit stedelijk gebied, die Alkmaar, Heerhugowaard en Langedijk verbindt.
- Medegebruik van de dijken voor recreatieve doeleinden als uitgangspunt bij beheer en herprofilering van dijken. Bij (reguliere) werkzaamheden aan dijken ontstaat de kans om ruimtelijke kwaliteit te koppelen aan de dijk. Denk bijvoorbeeld aan het aanleggen van een fiets- of wandelroute over de dijk.

NU BEGINNEN MET ENERGIETRANSITIE, MAAK EEN REGIONAAL ENERGIEPLAN

De provincie moet energieneutraal zijn in 2050. Dat betekent dat alle regio's en alle sectoren hun bijdrage hier aan dienen te leveren. Dit is geen makkelijke opgave. Om de ambitie uiteindelijk waar te maken zijn nu stappen nodig. Een eerste vereiste is een regionaal energieplan. Daarvoor is het Actieplan Energiebesparing en Duurzame Energie Regio Alkmaar 2015-2020 een goed startpunt. Wat gaan we gezamenlijk doen? Onderdeel daarvan is dat we ons niet moeten verschuilen en alles maar uitstellen, maar nu beginnen. No-regret-maatregelen zijn nu al mogelijk. Te denken valt aan het doortrekken van het warmtenet vanuit de HVC naar het Alton-gebied, het benutten van geothermie en het verduurzaming van de woningvoorraad.

Projecten:

- Regionaal energieplan incl. concrete korte termijn acties

HOOFDLIJNEN VAN BELEID

Het Omgevingsbeeld is een integrale visie op hoofdlijnen voor Regio Alkmaar. Voor de verhaallijnen van het Omgevingsbeeld is een aantal hoofdlijnen gedefinieerd. Focuspunten en keuzes waar de regio de komende tijd mee aan slag gaat. Daarbij horen kansrijke projecten: projecten van regionaal belang waarvan de haalbaarheid verkend kan worden. Deze hoofdlijnen en projecten zijn in dit hoofdstuk samengevat. Tevens is in dit hoofdstuk de relatie gelegd met de Ladder voor Duurzame Verstedelijking.

Ladder voor Duurzame Verstedelijking

De nieuwe Ladder Duurzame Verstedelijking (hierna: de Ladder) vereist van een bestemmingsplan bij een nieuwe stedelijke ontwikkeling een beschrijving van de behoefte. Als de stedelijke ontwikkeling niet binnen bestaand stedelijk gebied (BSG) kan worden voorzien, dan moet gemotiveerd worden waarom in die behoefte wordt voorzien op de gekozen locatie. Het afbakeningsgebied van afstemming (lokaal, regionaal, bovenprovinciaal) hangt af van het beoogde programma. De regionale afstemming is niet geregeld in de Ladder, terwijl dit wel als een belangrijk uitgangspunt van de Ladder en een goede ruimtelijke ordening wordt gezien. De provincie Noord-Holland handhaaft daarom de verplichte regionale afstemming in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Deze verplicht vanaf 1 maart 2017 dat gemeenten in de regio gezamenlijk afspraken maken over nieuwe woningbouw, bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel.

Uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt. Bij bepaalde ontwikkelingen moeten gemeenten onderling afstemmen en samenwerken voor een goede verdeling van bouw- en uitbreidingslocaties, om op deze wijze ongewenste concurrentie te voorkomen en vraag en aanbod in evenwicht te brengen. De provincie gaat ervan uit dat de gemeenten in de regio's goede onderlinge afspraken maken, zodat onder andere de juiste woningen, kantoren, bedrijventerreinen op tijd, op de goede plek worden gebouwd. De afwegingsruimte over wanneer, wat, waar gebouwd wordt, ligt daarmee bij de gemeenten in de regio. Het Regionaal Omgevingsbeeld is de basis voor afstemming binnen Regio Alkmaar en agendering naar de Provincie. Het Omgevingsbeeld is gebaseerd op bestaand regionaal beleid en geldt als een integratie van verschillende beleidsterreinen op bovengemeentelijk niveau. Het kan gezien worden als een integraal, overkoepelend kader waarin de sectorale regionale afsprakenkaders hun plaats hebben. Uitgangspunten zoals 'inbreiding voor uitbreiding' en 'focus op bestaande stedelijke gebied' vormen heldere vertrekpunten die aansluiten bij het gedachtegoed van de Ladder. Regionale afstemming

op het gebied van wonen vindt bijvoorbeeld plaats in het RAP Wonen, bedrijvigheid in het Convenant Werklocaties en detailhandel in de Regionale Detailhandelsvisie Regio Alkmaar 2025. Het Omgevingsbeeld is daarbij richtinggevend voor de gemeentelijke omgevingsvisies en geldt ook als input voor de Provinciale omgevingsvisie.

HOOFDLIJNEN 'HET GEZONDE LANDSCHAP'

1. Robuuste natuur en divers landschap

Versterking van kwaliteit van de kust

Creëer robuuste natuur en landschap

Speel in op cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van het landschap

2. Landschap om te gebruiken

Zorg dat het landschap altijd op maximaal 5 minuten fietsafstand is

Maak een recreatief oost-west netwerk

Ontwikkel innovatieve, recreatieve HUB-stations

3. Groen/blauwe verbindingen

Bescherm of ontwikkel groen/blauwe verbindingen tussen de kernen

HOOFDLIJNEN 'DE ONDERNEMENDE REGIO'

1. Greenport, ondernemen in het landschap

Versterk en verduurzaam het Alton-gebied

Bied ruimte voor verbreding agrarische sector

Geef ruimte voor schaalvergroting, pas dit in het landschap in

Maak de Greenport energieneutraal (in 2050)

2. Typisch Hollandse recreatie & toerisme

Maak recreatieve arrangementen

Verbeter de kwaliteit van verblijfsrecreatie

3. Vitale bedrijventerreinen

Ontwikkel drie bedrijventerreinen en revitaliseer/transformeer verouderde terreinen

4. Kracht van brede economie

Geef ruimte aan nieuwe vormen van ondernemerschap

Stimuleer clustering van sectoren

HOOFDLIJNEN 'KERNEN MET EIGEN WOONKWALITEIT'

Bouw voor lokale behoefte en speel in op bovenregionale positie door ontwikkeling van onderscheidende woonmilieus

Focus op eigenheid

Inbreiding gaat voor uitbreiding & Verdicht de knopen

Transformeer verouderde bedrijventerreinen tot gemengde woonmilieus

Zorg voor duurzame, gezonde en vitale wijken (ook in de toekomst)

HOOFDLIJNEN 'BEREIKBAARHEID ALS VOORWAARDE'

De snelle noord-zuid verbinding

De langzame oost-west verbinding en vervoer over water

HOOFDLIJNEN 'WATER ALS KANS'

Plaats water centraal; de kanalen worden hét verbindend element tussen de verschillende sferen van de regio

Zie de stedelijke wateropgave als kans

Buffer het regionale water voor de droge perioden

Zoek naar meervoudig ruimtegebruik

KANSRIJKE PROJECTEN

- Ontwikkel kanalen als kwalitatieve zone in het stedelijk hart die Alkmaar, Heerhugowaard en Langedijk verbindt.
- Medegebruik van de dijken voor recreatieve doeleinden
- Ontwikkeling van HUB-stations voor de overstap van snel naar recreatief vervoer met bijbehorende innovatieve vervoersconcepten en infrastructuur.
- Ontwikkeling, uitgifte en herbestemming van de drie bedrijventerreinen Breekland, de Vaandel en de Boekelermeer
- Transformatie en revitalisering van bedrijventerreinen en kantoorlocaties langs de N242 het Noord-Hollands Kanaal (Beveland en Oudorp)
- Versterking van stationsomgevingen
- Ontwikkeling kenniscluster Alkmaar Bergerweg
- Versterking en revitalisering van het Alton-terrein (inclusief warmtenet, restwarmte en geothermie)
- Ontwikkeling recreatieve arrangementen tussen de trekkers in de regio
- Verbeteren doorstroming N242, tussen A9 en Westfriisaweg
- Regionaal energieplan incl. concrete korte-termijn acties

